

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 6.6.2001
KOM(2001) 300 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**om det arbejde, som den højtstående styringsgruppe EU/Albanien har udført som
forberedelse til forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale med
Albanien**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om det arbejde, som den højtstående styringsgruppe EU/Albanien har udført som forberedelse til forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien

A. Indledning:

- 1 Forord
- 2 Resumé og konklusioner
- 3 Baggrund: Forbindelser mellem Fællesskabet og Albanien

B. Centrale spørgsmål i forberedelsen af forhandlingerne af en stabiliserings- og associeringsaftale:

1. Politiske kriterier:

1.1 Demokrati og retsstatsforhold:

1.1.1 Parlamentet

1.1.2 Den udøvende magt

1.1.3. Retsvæsenet

1.1.4 Offentlig forvaltning

1.1.5 Korruption og organiseret kriminalitet

1.2 Menneskerettigheder og beskyttelse af minoriteter:

1.2.1 Borgerrettigheder, sociale, økonomiske og politiske rettigheder

1.2.2 Minoriteters rettigheder og beskyttelse af minoriteter

1.3 Generel evaluering

2 Økonomiske kriterier:

2.1 Økonomisk situation og statsfinansernes bæredygtighed

2.2 Liberalisering af priser og handel

2.3 Privatiseringsprocessen

2.4 Andre relevante økonomiske udviklingstendenser

2.5 Generel evaluering

3. Kapacitet til at opfylde de specifikke forpligtelser, som en stabiliserings- og associeringsaftale medfører:

- 3.1 Politisk dialog
- 3.2 Regionalt samarbejde
- 3.3 Fri varebevægelighed:
 - 3.3.1 Handel med industrivarer
 - 3.3.2 Handel med landbrugs- og fiskeriprodukter
- 3.4 Arbejdskraftens frie bevægelighed, etablering, tjenesteydelser, kapital:
 - 3.4.1 Arbejdskraftens frie bevægelighed
 - 3.4.2 Etablering
 - 3.4.3 Handel med tjenesteydelser
 - 3.4.4 Løbende betalinger og kapitalbevægelser
- 3.5 Tilnærmelse, gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen:
 - 3.5.1 Konkurrence
 - 3.5.2 Intellectuel, industriel og kommerciel ejendomsret
 - 3.5.3 Offentlige indkøb
 - 3.5.4 Standardisering og overensstemmelsesvurdering
 - 3.5.5 Forbrugerbeskyttelse
 - 3.5.6 Arbejdsmarkedslovgivning og ligestilling af mænd og kvinder
- 3.6 Retlige og indre anliggender:
 - 3.6.1 Styrkelse af institutionerne og retsstatsforhold
 - 3.6.2 Asyl, migration, kontrol ved de ydre grænser, visaspørgsmål
 - 3.6.3 Bekæmpelse af hvidvaskning af penge
 - 3.6.4 Forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet og andre ulovlige aktiviteter. Bekæmpelse af illegal handel og ulovlige stoffer
 - 3.6.5 Indsamling og destruktion af håndvåben
- 3.7 Samarbejdspolitikker:
 - 3.7.1 Økonomisk, monetært og statistisk samarbejde

- 3.7.2 Fremme og beskyttelse af investeringer, industrielt samarbejde, små og mellemstore virksomheder (SMV'er), turisme
- 3.7.3 Landbrug og den agroindustrielle sektor
- 3.7.4 Told og beskatning
 - Told
 - Beskatning
- 3.7.5 Beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik, uddannelse og erhvervsuddannelse, forskning og teknologisk udvikling (FTU)
 - Beskæftigelse og arbejdsmarkeds- og socialpolitik
 - Uddannelse, erhvervsuddannelse, FTU
- 3.7.6 Kultur, det audiovisuelle område, telekommunikation og posttjenester, informationssamfundet
 - Det kulturelle og audiovisuelle område
 - Telekommunikation og posttjenester, informationssamfundet
- 3.7.7 Transport
- 3.7.8 Energi, herunder nuklear sikkerhed
- 3.7.9 Miljø
- 3.8 Økonomisk samarbejde
- 3.9 Generel evaluering

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om det arbejde, som den højtstående styringsgruppe EU/Albanien har udført som forberedelse til forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien

A. Indledning

1. Forord

Denne rapport er udarbejdet i forlængelse af de beslutninger, der blev truffet på topmødet i Zagreb i november 2000. Heri gennemgås den politiske og økonomiske situation i Albanien, og landets evne til at opfylde forpligtelserne i en stabiliserings- og associeringsaftale vurderes. Der ses ligeledes på, hvilke fremskridt der er gjort siden Kommissionens forundersøgelse i 1999.

2. Resumé og konklusioner

Resumé

Albanien er det ene af de fem lande i Sydøsteuropa, der deltager i EU's stabiliserings- og associeringsproces. Denne proces har til formål at bringe stabilitet til regionen ved at integrere de enkelte lande i de europæiske strukturer og ved at tilbyde dem muligheden for et fremtidigt medlemsskab af EU. EU har siden 1991 aktivt støttet Albaniens reformbestrebelse og bakker op om den store vægt, som Albaniens skiftende regeringer har tillagt den europæiske integration. I 1999 fremlagde Kommissionen imidlertid en forundersøgelse¹, hvori den konkluderede, at Albanien til trods for de fremskridt, der er gjort, endnu ikke var i stand til at indgå vidtrækkende kontraktlige forpligtelser med EU. Rådet var enig i Kommissionens synspunkter.

I erkendelse af, at Albanien har behov for et europæisk perspektiv og af, at udsigten til en dag at blive medlem af EU kan motivere kraftigt til at gennemføre ændringer til støtte for Albaniens egen reform- og udviklingsproces, blev det på topmødet i Zagreb i november 2000 besluttet at nedsætte en højtstående styringsgruppe EU/Albanien, som skulle foretage en ny vurdering af Albaniens evne til at påtage sig forpligtelserne i en stabiliserings- og associeringsaftale med EU. Kommissionen har ved udarbejdelsen af vurderingen og henstillingerne i denne rapport taget hensyn til politiske, økonomiske og regionale faktorer.

Albanien står over for mange udfordringer. For ti år siden var Albanien det fattigste og mest isolerede land i Europa. De tidlige bestræbelser på at indføre demokrati og opbygge en markedsøkonomi blev kraftigt sat tilbage af den lovløshed og det økonomiske sammenbrud, der fulgte i hælene på de fejlslagne pyramidespil i 1997.

Siden 1997 er der blevet udfoldet store bestræbelser på at genoprette lov og orden, på at reformere det økonomiske og sociale liv og på at åbne Albanien mod regionen og mod EU. I politisk henseende er der blevet gjort meget for at reformere valgsystemet og sikre, at valg kan afholdes i overensstemmelse med OSCE's standarder, og parlamentet og det politiske liv fungerer normalt. Albanien har indtaget en moderat holdning i forbindelse med de seneste politiske kriser i regionen og har opfordret til en løsning af forskellene ved hjælp af fredelige midler. Retssystemet er blevet gået grundigt igennem, og der gøres en stor indsats for at tilnærme lovgivningen til EU-standarderne. Den økonomiske tilbagegang er blevet vendt, og i 2000 voksede BNP med 7,8% i overensstemmelse med satserne for 1999 (+8,0%) og 1998 (+7,3%). Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at sikre statens indtægter gennem en reform af told- og skattevæsenene, Albaniens handel er blevet moderniseret og liberaliseret, og Albanien blev medlem af WTO i 2000. Privatiseringen af de små og mellemstore virksomheder kan nu anses for at være fuldstændig, og privatiseringen af de større virksomheder skrider nu frem med nogen forsinkelse.

Til trods for de imponerende resultater i de seneste to år, findes der dog stadig mange problemer, der vil gøre det vanskeligt for Albanien at opfylde forpligtelserne i en stabiliserings- og associeringsaftale og de løfter, landet måtte give. De største problemer ligger i dommerstandens funktion, den omfattende korruption, en stor grå økonomi og den manglende kapacitet til at gennemføre lovgivningen.

¹ KOM(1999) 599 endelig udgave

Til trods for den grundige gennemgang af retssystemet, er domstolenes funktion stadig et stort problem. Dommerne er dårligt forberedt til at skulle forvalte det store antal nye love, der er blevet vedtaget i den seneste tid, der sker stadig indgreb i domstolenes arbejde, og korrupsion er et alvorligt problem. Denne situation har en negativ indvirkning på albanernes syn på deres land og hindrer en fuld udøvelse af menneskerettigheder og borgerrettigheder. Dette forsinker den økonomiske udvikling og de udefra kommende investeringer, da loven ikke anvendes på en ensartet måde, og det er vanskeligt at gennemføre kontrakter. Der er behov for yderligere konkrete tiltag for at konsolidere de demokratiske institutioner og styrke en god ledelse, retsstatsforhold og respekt for menneskerettigheder og minoritetsrettigheder. Albanien må udfolde langt større bestræbelser, hvis landet skal kunne garantere EU, at det vil være i stand til at opfylde de juridiske forpligtelser i en stabiliserings- og associeringsaftale.

Korrupsion og organiseret kriminalitet er stadig store problemer. Til trods for de imponerende lovændringer og oprettelsen af en række håndhævelsesstrukturer er staten endnu ikke i stand til at håndhæve dem på en ordentlig måde. Selv når man tager højde for Albaniens budgetmæssige begrænsninger, er der ikke ansat personale nok til at bekæmpe organiseret kriminalitet og korrupsion. Den særlige domstol for alvorlig kriminalitet, der efter planen skal oprettes i Tirana, er endnu ikke blevet oprettet, og korrupsionsovervågningsenheden har i øjeblikket kun tre ansatte.

Albanien er både en kilde til og et transitcenter for menneskesmugling. Der er behov for større beslutsomhed for at løse dette problem, hvis Albanien skal kunne vise, at landet deler EU's politiske og menneskelige værdier, og at det er i stand til at forvalte sine grænser effektivt. Illegal indvandring og våbenhandel er ligeledes områder, der giver anledning til bekymring i EU, og som kræver en større indsats.

Selv om økonomien nu er ved at komme på fode igen, starter Albanien fra et meget lavt niveau og står over for strukturelle svagheder. Den grå økonomi er stadig alt for omfattende og truer de officielt registrerede virksomheders levedygtighed, idet den forhindrer konkurrence og ikke tilskynder til investeringer. Den seneste energikrise har understreget behovet for investering i og modernisering af infrastrukturen. Emigration er et vigtigt fænomen, der har en stor økonomisk indvirkning på to måder – hjerneflugten dræner Albanien for mennesker, der ville kunne bidrage til landets udvikling, men de penge emigranterne sender hjem, bidrager betydeligt til den albanske økonomi.

Den albanske forvaltning er stadig meget svag. Ansættelse på grundlag af åbne udbud er blot lige begyndt, og det vil tage tid at opbygge en samfundstjeneste, der er fri for politisk og finansiel indflydelse. Der mangler gennemførelseskapacitet på næsten alle de områder, hvor Albanien ville skulle påtage sig forpligtelser i henhold til en stabiliserings- og associeringsaftale. Regeringsdepartementer og –kontorer har hverken personale eller midler til at gennemføre den omfattende nye lovgivning. På de fleste af de områder, som den højtstående styringsgruppe EU/Albanien har undersøgt, er den juridiske situation generelt tilfredsstillende, når der tages hensyn til Albaniens aktuelle udviklingsniveau, men der er ringe kapacitet til at gennemføre lovene. Indtil der kan rettes op på denne situation, eksisterer de nye love kun på papiret.

Konklusioner

Forhandlingerne af en stabiliserings- og associeringsaftale er både en politisk og en teknisk proces. Disse aftaler har til formål at knytte landene tættere til EU ved at give dem rettigheder og forpligtelser og ved at udforme mekanismer for et tættere samarbejde på områder af fælles

interesse. Landene skal vise, ikke blot at de deler EU's værdigrundlag, men også at de har tilstrækkelig kapacitet til at opfylde de forpligtelser, de måtte påtage sig.

På grund af den blandede situation, der beskrives i denne rapport, har Kommissionen måttet veje forskellige elementer op mod hinanden for at nå frem til en konklusion. Af faktorer, der taler for en anbefaling af, at der indledes forhandlinger, kan nævnes behovet for at anerkende Albaniens betydelige indsats i de seneste to år, den rolle, landet spiller som modererende indflydelse i de aktuelle konflikter i regionen, og det ønskelige i at demonstrere fremskridtet i forbindelserne mellem EU og Albanien for at konkretisere Albaniens europæiske perspektiv yderligere. Men Kommissionen er også bekymret over Albaniens omfattende mangel på kapacitet til at gennemføre sine egne love og opfylde internationale forpligtelser, over domstolenes utilstrækkelighed og udbredelsen af korrupsion. De forskellige regeringer har forsøgt at overvinde disse svagheder, der er strukturelle og en følge af Albaniens tidligere isolation og regeringssystem. Det vil imidlertid kræve tid, penge og beslutsomhed at overvinde disse problemer.

Når alle disse faktorer tages i betragtning, mener Kommissionen ikke, at Albanien i øjeblikket er i stand til at opfylde forpligtelserne i en stabiliserings- og associeringsaftale. Hvis den hastighed, hvormed ændringer sker i øjeblikket, opretholdes, og hvis der lægges tilstrækkelig vægt på at styrke den administrative kapacitet i løbet af forhandlings- og overgangsperioderne, vil der imidlertid kunne gøres store fremskridt på de områder, der fremhæves i denne rapport. Kommissionen mener, at udsigterne til, at der indledes forhandlinger om en stabiliserings- og associeringsaftale, er den bedste måde, hvorpå den kan bidrage til at opretholde den seneste politiske og økonomiske reformhastighed og tilskynde Albanien til at videreføre sin konstruktive og modererende indsats i regionen. Kommissionen mener derfor, at det vil være hensigtsmæssigt at indlede forhandlinger om en stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien, og den vil, når tiden er inde, fremsætte et forslag til Rådets afgørelse om indledning af forhandlinger, der naturligvis først kan afsluttes, når samtlige relevante betingelser er opfyldt.

Der vil være behov for løbende at yde støtte til Albanien i hele forhandlings- og overgangsperioderne, særlig med henblik på at styrke den administrative kapacitet. Regeringen skal intensivere sine bestræbelser på at gennemføre en reform på de områder, der er nævnt i den vedlagte rapport, og der skal afsættes yderligere menneskelige og finansielle ressourcer til centrale områder. Kommissionen erkender, at Albanien ikke har råd til at øge antallet af embedsmænd væsentligt, men der kan inden for de nuværende rammer gøres mere for at målrette ressourcerne på centrale områder. Via det nye CARDS-program, der har til formål at støtte de prioriterede områder i stabiliserings- og associeringsprocessen, vil Kommissionen forsøge at yde teknisk og finansiell støtte til den albanske regering på nogle af de områder, der er omfattet af denne rapport. Den vil ligeledes kraftigt opfordre medlemsstaterne til via deres bilaterale hjælpeprogrammer at kanalisere støtten til prioriterede områder, og det samme gælder andre donorer.

3. Baggrund: Forbindelser mellem Fællesskabet og Albanien

De aktuelle forbindelser mellem Fællesskabet og Albanien er baseret på en ikke-præferentiel aftale om handel og økonomisk samarbejde, der trådte i kraft d. 1. december 1992. Siden oktober 1999 har Fællesskabet ensidigt givet Albanien meget generøse handelsindrømmelser, der tillader en toldfri eksport af næsten alle albanske produkter til Fællesskabet. Disse handelsindrømmelser blev yderligere styrket via de supplerende handelspræferencer, der blev givet til Albanien i september 2000. Derudover har Albanien siden 1991 modtaget over 1 mia. EUR i finansiel støtte fra Fællesskabet, navnlig gennem PHARE-programmet². Allerede i 1995 anmodede Albanien om, at der blev indledt forhandlinger om en associeringsaftale med EU. En vurdering af emner som fri handel med varer og tjenesteydelser, etablering og kapitalbevægelser, som Kommissionen foretog i juni 1995, førte til den konklusion, at en "klassisk" europaftale ikke kunne komme på tale. Rådet (almindelige anliggender) opfordrede på mødet d. 29.-30. januar 1996 Kommissionen til at fremsætte formelle forslag til en ny aftale med det formål at styrke forbindelserne med Albanien. Men parlamentsvalgene i maj 1996 kastede en skygge over Albanien's demokratiske status og forsinkede udviklingen af forbindelserne. Herefter fulgte en dyb statskrise i begyndelsen af 1997 fremkaldt af pyramidespillenes sammenbrud.

I november 1999 fremlagde Kommissionen en rapport om mulighederne for at indlede forhandlinger om en stabiliserings- og associeringsaftale, hvori den konkluderede, at forhåndsbetingelserne for indledning af sådanne forhandlinger endnu ikke var opfyldt. I rapporten var der opstillet en række forhåndsbetingelser, der skulle opfyldes, før forhandlingerne kunne indledes.

På topmødet i Zagreb i november 2000 blev der nedsat en højtstående styringsgruppe EU/Albanien med det formål at udvide samarbejdet mellem EU og Albanien og finde frem til og støtte de reformer, som Albanien skal gennemføre som forberedelse til forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale. Den højtstående styringsgruppe EU/Albanien blev bedt om at vurdere fremskridtene, anbefale nødvendige reformforanstaltninger og yde rådgivning og vejledning på alle områder af betydning, der er nævnt i Kommissionens forundersøgelse fra 1999, og om at aflægge rapport til Rådet i midten af 2001.

Den højtstående styringsgruppe har afholdt tre møder i Tirana henholdsvis d. 9. februar, d. 6. april og d. 16.-17. maj 2001. Drøftelserne har omfattet alle områder af betydning, der er nævnt i forundersøgelsen fra 1999, og har i væsentligt omfang bidraget til udarbejdelsen af denne rapport.

² Fællesskabets finansielle støtte beløber sig til 1 055 mio. EUR i perioden 1991-2000

B. Centrale spørgsmål i forberedelsen af forhandlingerne af en stabiliserings- og associeringsaftale:

1 Politiske kriterier

1.1 Demokrati og retsstatsforhold

Den albanske forfatning fra 1998 sikrer demokratiske frihedsrettigheder, navnlig politisk pluralisme, ytringsfrihed og trosfrihed. Albanien har på grundlag af forfatningen foretaget en omfattende gennemgang af landets institutioner og retssystem. Der er gjort fremskridt inden for juridisk reform og reform af dommerstanden under den fælles handlingsplan fra 1999, som er indgået mellem Albanien, Europarådet og Europa-Kommissionen. I februar 2000 blev Albanien første ombudsmand udpeget af parlamentet. Albanien ophævede brugen af dødsstraf i fredstid i 2000, da det ratificerede protokol nr. 6 til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Siden april 2000 har Albanien ratificeret (Den civile konvention om korruption; europæiske konventioner om bekæmpelse af terrorisme, om gensidig bistand i kriminelle spørgsmål og om udveksling af dømte personer) eller underskrevet (konvention om hæleri og efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold) flere andre af Europarådets konventioner.

1.1.1 Parlamentet

Parlamentet fungerer generelt tilfredsstillende godt hjulpet på vej af oppositionens tilbagevenden til normalt parlamentsarbejde siden juli 1999.

Det politiske liv i Albanien er imidlertid fortsat meget konfliktfyldt. For eksempel blev lokalvalgene i oktober 2000 vundet af regeringspartiet, men resultaterne blev kraftigt bestridt af oppositionen, som hævdede, at der var tale om omfattende svindel. OSCE har dog fastslået, at disse valg var de bedste, der var blevet gennemført i landet til dato, og at de blev gennemført på en acceptabel måde, selv om der blev konstateret visse svagheder og uregelmæssigheder. Disse svagheder vedrørte hovedsageligt fejl i valglisten, visse bestemmelser i valgloven, den centrale valgkommissions funktion, manglende effektive procedurer til håndtering af klager over valgproceduren, afgrænsningen af valgområder og manglende effektive beslutningsprocesser ved domstolene.

Der skal afholdes parlamentsvalg i Albanien d. 24. juni 2001. Det er vigtigt for stadfæstelsen af demokratiet, at manglerne ved lokalvalgene udbedres i tide inden parlamentsvalget. Regeringen og de institutioner, der har ansvaret for tilrettelæggelse af valgproceduren (navnlig den centrale valgkommission) har taget skridt til at afhjælpe disse mangler, og der er generel enighed om, at den centrale valgkommissions arbejde er blevet betydeligt bedre. For eksempel gøres der en stor indsats for at øge det generelle kendskab til valgproceduren både blandt valgtilforordnede og i den brede befolkning. Spørgsmålet om valgområder ser nu ud til at være blevet løst efter, at det albanske parlament har vedtaget de ændringer af grænserne, som krævedes i henhold til valgloven. Der er ligeledes taget skridt til at løse det teknisk vanskelige spørgsmål, der går ud på at sikre vælgerlisternes nøjagtighed. Gennem en landsdækkende, multimedieinformationskampagne opfordres albanske borgere og politiske partier kraftigt til at kontrollere de foreløbige vælgerlister. Frem til den 1. juni findes der en lang række måder, hvorpå listerne kan korrigeres, og enhver, der fejlagtigt er blevet udelukket fra den endelige vælgerliste, kan indtil dagen før valget få en retskendelse, der tillader ham/hende at stemme.

Til trods for forbedringerne af valgsystemet i de seneste måneder har der været hyppige konfrontationer mellem regeringskoalitionen og oppositionen i de seneste måneder. Oppositionen sætter hele tiden spørgsmålstejn ved upartiskheden i de organer, der har til opgave at forberede valgene (navnlig den centrale valgkommission, der stadig af oppositionen anses for at favorisere regeringen). Den måde, hvorpå de kommende valg bliver gennemført på, vil være en vigtig test af demokratiets modenhed i Albanien.

1.1.2 Den udøvende magt

Regeringen har gjort en beslutsom indsats for at stabilisere landet siden krisen i 1997 fremkaldt af sammenbruddet i pyramidespillene og for at fremme den økonomiske og sociale omstilling. "Euro-atlantisk" integration er et vigtigt mål med regeringens politik, og der er gjort en betydelig indsats for at tilnærme lovgivningen til EU's regler og for at rette op på de svagheder, der blev nævnt i forundersøgelsen fra 1999. Regeringen arbejder ligeledes på at forbedre sikkerheden og den offentlige orden, reformere den offentlige forvaltning, forbedre den offentlige finansielle forvaltning og bekæmpe korruption. De makroøkonomiske politikker har været effektive med hensyn til at forbedre de offentlige finanser, kontrollere inflationen og tiltrække støtte fra de finansielle institutioner, men der er behov for en fortsat indsats for at opbygge en effektiv og kompetent offentlig forvaltning, der er fri for korruption og i stand til at gennemføre den nationale lovgivning og fællesskabslovgivningen.

På det udenrigspolitiske område har Albanien spillet en positiv og konstruktiv rolle i regionale spørgsmål, navnlig vedrørende Kosovo, Sydserbien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Montenegro. Landet deltager aktivt i en lang række regionale samarbejdsforanstaltninger.

1.1.3 Retsvæsenet

I de seneste tre år har Albanien vedtaget en lang række love og forskrifter, der har til formål at forbedre retsvæsenets funktion. Senest har det albanske parlament vedtaget nye, vigtige love såsom loven om højesteret, loven om justitsministeriet og loven om statsklagerens embede. Men gennemførelsen af størstedelen af denne lovgivning er klart utilstrækkelig på grund af en række store mangler. Den grundlæggende infrastruktur og de grundlæggende tjenester er generelt utilstrækkelige (faldefærdige bygninger, mangelfulde post- og telefontjenester, strømafbrydere). Domstolene mangler udstyr og arkiveringssystemer, og domsforhandlingerne refereres dårligt, hvilket påvirker udøvelsen af retfærdighed i negativ retning. Retssager gennemføres ofte under utilstrækkelige forhold.

Der er oprettet en skole for underrettsdommere, men antallet af uddannede dommere er fortsat meget begrænset. Med de forventede 25 dimittender om året (dommere og anklagere til sammen) vil det tage lang tid at opbygge et moderne og veluddannet retsvæsen. De albanske myndigheder bør tage skridt til at fremskynde denne proces og til at give det administrative personale ordentlige uddannelses- og arbejdsvilkår (hjælpere, sekretærer, arkivarer osv.).

Korruption inden for det albanske retssystem er et alvorligt problem. De albanske myndigheder har taget visse skridt i retning af at løse dette problem. Straffeloven og straffe- og civilretsplejeloven er blevet revideret, og der er blevet vedtaget en etisk kodeks for retsvæsenet. Mellem 1999 og 2001 har det øverste justitsråd truffet foranstaltninger mod 24 dommere (ud af i alt omkring 300 dommere i hele landet) på grund af korruption eller upassende faglig adfærd. Men der er behov for en yderligere indsats for at fjerne korruption helt fra en institution, der spiller en vigtig rolle i håndhævelsen af loven.

Et andet centralt spørgsmål i Albanien er den manglende håndhævelse af domstolenes domme. I 2000 blev kun 11 099 ud af 18 976 domme eksekveret. Der har navnlig været problemer med at håndhæve domsafgørelser mod statslige organer. For at løse dette spørgsmål har de albanske myndigheder gennemført en række lovgivningsforanstaltninger, omstruktureret det såkaldte håndhævelseskontor og oprettet en specifik budgetpost til opfyldelse af eventuelle finansielle forpligtelser, som domme mod staten kan føre til. De fleste af disse skridt er dog taget for nylig, og resultaterne kan ikke vurderes ordentligt endnu.

Det albanske fængselssystem består af 7 fængsler og et fængselshospital. Antallet af indsatte er i dag 1 583, og det er steget i de seneste tre år. De albanske myndigheder har bestræbt sig på at udvikle en generelt acceptabel rammelovgivning for fængselssystemet. Men de albanske fængsler er stadig i en meget dårlig stand, og de er overfyldte (omkring 200 personer). Det aktuelle varetægtsfængselssystem, hvor varetægtsfængslede fanger tilbageholdes på politistationer (ofte under utilstrækkelige forhold og over forholdsvis lange perioder), er ikke acceptabelt og bør tages op hurtigst muligt.

1.1.4 Offentlig forvaltning

Den albanske offentlige forvaltning undergår i øjeblikket en reform. Primær lovgivning og afledt ret vedrørende "statstjenestemænds status" blev vedtaget i 2000. Der er blevet oprettet nye institutioner såsom en statstjenestemandskommission, der består af 5 medlemmer og et teknisk sekretariat med 28 ansatte, samt en generalsekretariat for offentlig forvaltning. Andre institutioner, såsom det eksisterende departement for offentlig forvaltning, der i stort omfang deltager i reformprocessen, er ligeledes blevet styrket for nylig. Nye ansættelsesprocedurer er nu operationelle, og pilotprojekterne vedrørende lønsystemet for den offentlige forvaltning i Albanien er blevet afprøvet. Der er ligeledes blevet taget skridt til at oprette en uddannelsesinstitution inden for offentlig forvaltning.

Selv om disse initiativer bør hilses velkommen, vil det dog tage tid, før resultaterne viser sig i form af en mere effektiv tjeneste, større gennemførelseskapacitet osv. Den offentlige forvaltning i Albanien er fortsat svag. De finansielle og menneskelige ressourcer er utilstrækkelige, og lønningerne er for lave til at motivere personalet og nedbringe fristelsen til at modtage korrupsion. En dårlig gennemførelseskapacitet er allerede et problem i forbindelse med gennemførelsen af EU-bistand og anden bistand, og det vil være vanskeligt for Albanien at opfylde de forpligtelser, landet måtte påtage sig i en stabiliserings- og associeringsaftale, med mindre centrale områder af forvaltningen styrkes.

Albanien har taget skridt til at forbedre de offentlige udgifter, navnlig via udarbejdelse af udgiftsrammer på mellemlang sigt. Der skal imidlertid indføres gennemførelses- og overvågningsmekanismer. Bestemmelserne om finansforvaltningen bør udvikles yderligere.

En ny lov om offentlig, intern finanskontrol er ved at blive vedtaget. Denne lov vil danne grundlaget for oprettelse af en sund offentlig, intern finanskontrol i Albanien. Når loven er vedtaget, skal der udarbejdes en komplet række gennemførelsesbestemmelser. Udviklingen af en række centrale elementer i den offentlige, interne finanskontrol (f.eks. indførelse af intern revision i alle udgiftscentre, indledende kontrol osv.) afhænger af, om denne nye lov om offentlig, intern finanskontrol og den nødvendige afledte ret vedtages. Dette er således endnu et område, hvor de indledende skridt er blevet taget, men hvor det stadig vil tage nogen tid at gennemføre foranstaltningerne fuldt ud.

Hvad angår ekstern revision ser den statslige revisionsinstitution i Albanien ud til at være relativt velbemandet (5 revisionsafdelinger og 105 revisorer), og den er operationel. I løbet af

2000 udførte revisionsinstitutionen 120 revisioner og anbefalede 394 disciplinære foranstaltninger. Den reviderede ligeledes 670 udbud, hvor den påviste et betydeligt antal mangler og uregelmæssigheder. Men opfølgningen af det statslige revisionskontors henstillinger og resultater er endnu ikke tilfredsstillende. Et betydeligt antal henstillinger er endnu ikke blevet gennemført, og der indledes ikke systematisk en retsforfølgelse i tilfælde af uregelmæssigheder.

Der er blevet oprettet et statsligt publikationskontor, som skal offentliggøre og formidle love og forskrifter. Når det statslige publikationskontor fungerer ordentligt, vil det skabe større åbenhed omkring den juridiske information og bidrage til indførelsen af retsstatsforhold.

1.1.5 Korruption og organiseret kriminalitet

Albanien har gjort fremskridt med oprettelsen af strukturer og rammer for bekæmpelse af korruption og en proces for åbning af drøftelser om dette følsomme emne. Albanien er allerede i besiddelse af redskaber til bekæmpelse af meget systematisk korruption, selv om der er behov for en yderligere indsats for at oprette gennemførelsesmekanismer og styrke samarbejdet mellem de forskellige kontorer på lovhåndhævelsesområdet. I april 2000 blev der lanceret en revideret korruptionsbekæmpelsesplan, og der er blevet nedsat en gruppe til overvågning af korruptionsbekæmpelse. Denne gruppe er operationel, selv om den kun har tre ansatte (skal efter planen øges til seks). Straffeloven og strafferetsplejeloven er blevet ændret, så de tager mere højde for korruptionsrelaterede spørgsmål.

Albanien har taget skridt til at bekæmpe korruption: I perioden 1998-2001 blev 70 toldembedsmænd dømt for at samarbejde med smuglere, og 33 sager er endnu ikke afsluttet. I 2000 er 156 mennesker blevet anklaget for smugling, og der er indledt straffesager, der involverer dommere og embedsmænd i skattevæsenet og i centralbanken. Gennemførelses- og håndhævelseskapaciteten er dog fortsat begrænset, navnlig på grund af en utilstrækkelig institutionel kapacitet til at udforske og indlede korruptionssager og manglende vidnebeskyttelse. Endvidere bør de albanske myndigheder gennemføre lovgivningsændringer med det formål at indføre effektive og afskrækkende sanktioner over for virksomheder for bestikkelse af offentlige tjenestemænd og med det formål at indføre en mere systematisk kontrol af private og statslige virksomheder.

Organiseret kriminalitet er et stort problem i Albanien. Det oplyses, at illegal menneskesmugling, navnlig af kvinder, og smugling af narkotika, våben og andre varer er omfattende. Regeringen har gjort en stor indsats for at få disse problemer under kontrol, men der er behov for en yderligere indsats, navnlig for at indføre en effektiv forvaltning og kontrol af Albanien internationale grænser. Albanien bør koncentrere ressourcerne ved de grænseovergange, hvor man ved, der er problemer (f.eks. grænsen til Montenegro, der er berygtet for smugling af kvinder).

1.2 Menneskerettigheder og beskyttelse af minoriteter:

Den albanske forfatning sikrer overholdelse af menneskerettighederne. I september 2000 tog Albanien et vigtigt skridt i retning af at ophæve dødsstraf i fredstid. De albanske myndigheder har ligeledes taget skridt til at forbedre beskyttelsen af menneskerettighederne (lovgivning, strukturer), men gennemførelsen er fortsat ringe. Dommere og anklagere bør navnlig uddannes bedre i anvendelse af menneskerettighedslovgivningen, og lovhåndhævelsesorganerne skal informeres bedre om deres forpligtelser til at overholde menneskerettighederne. Det sikres løbende, at den albanske lovgivning og praksis er i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention, og Albanien

forventes at aflægge rapport til Europarådet, som krævet i henhold til konventionen, inden d. 15. juni 2001.

1.2.1 Borgerrettigheder, sociale, økonomiske og politiske rettigheder

Generelt er det civile samfund i Albanien stadig underudviklet, idet det lider under manglen på tilstrækkelige finansielle ressourcer, mangelen på kvalificerede advokater og befolkningens overdrevent konkurrencepræget holdning over for hinanden, der ofte splitter. Organiseringen af det civile samfund uden for Tirana er meget svag. Der findes kun en lille berøringsflade mellem det civile samfund og regeringen til trods for, at regeringen har truffet nogle begrænsede initiativer for at forbedre dialogen. Et positivt skridt har imidlertid været vedtagelsen i maj 2001 af en ny lovgivning om styring af NGO'er. Der findes ytringsfrihed i Albanien, men medierne skal blive mere professionelle. Radioens og fjernsynets uafhængighed bør forbedres. Den omlægning af det statslige TV- og radioselskab til en uafhængig offentlig institution, der i øjeblikket er i gang, bør fuldføres. Generelt yder det offentlige TV-selskab en fair dækning af oppositionens synspunkter. Men oppositionen nægter stadig at deltage i det nationale radio- og fjernsynsråd, der blev oprettet i 1999, sådan som det skal i henhold til den albanske fjernsyns- og radiolov. Udstedelsen af licenser er kontroversiel, og der bør tages yderligere skridt til at sikre en rimelig og passende fordelingsproces. Der findes ingen begrænsninger vedrørende udenlandsk ejerskab af TV- og radiostationer i Albanien, og i Tirana findes der adskillige TV-stationer, som ejes af udlændinge. Ingen af de trykte medier i Albanien er økonomisk levedygtige uden støtte udefra, og de regionale aviser forsvinder. Disse økonomiske vanskeligheder er en trussel mod mediernes uafhængighed.

Forenings- og demonstrationsretten respekteres generelt. Oppositionens møder finder normalt sted uden større problemer. Men oppositionen klager ofte over forsøg på intimidering fra politiets side.

Retten til at søge oprejsning, til en retfærdig retssag eller til beskyttelse mod vilkårlig anholdelse eller tilbageholdelse er stadfæstet i lovgivningen. Disse rettigheder håndhæves dog ofte ikke i praksis.

Ejendomsretten er juridisk sikret, men er fortsat dårligt defineret, hvilket fører til hyppige tvister. Denne situation er en alvorlig hindring for oprettelsen af et ejendomsmarked, der fungerer, herunder et marked for jord. Indtil der gribes ind, vil den manglende klarhed over ejendomsforhold begrænse investeringerne og holde udviklingen af landbruget tilbage.

Ombudsmandens kontor begyndte at fungere i august 2000 og er gradvist ved at blive fuldt operationelt. For et land, hvor der ikke findes nogen tradition for en sådan institution, er de fremskridt, der er gjort i de seneste år betydelige. Den 31. december 2000 havde ombudsmanden modtaget 810 klager, hvoraf 601 var blevet afsluttet, mens 209 stadig var ved at blive undersøgt. Der klages især over domstolsafgørelser, politiets adfærd og over den manglende håndhævelse af domstolens afgørelser. En af de største fremtidige udfordringer ligger i at fremme ombudsmandens rolle som en proaktiv forsvarer for menneskerettighederne.

1.2.2 Minoriteters rettigheder og beskyttelse af minoriteter

Minoriteternes rettigheder i Albanien er stadfæstet i forfatningen. Albanien har to anerkendte nationale minoriteter (grækere og slaviske makedonere) og tre "kulturelle minoriteter" (montenegrinere, Vlach-folket og Roma-folket). I september 1999 ratificerede Albanien

Europarådets konvention om beskyttelse af nationale minoriteter, og landet indtager generelt en konstruktiv holdning til minoritetsspørgsmål. Den største minoritetsgruppe i Albanien er den græske minoritet (anslås officielt til omkring 1,5% af den samlede albanske befolkning, dvs. omkring 50 000 mennesker. Repræsentanter for den græske minoritetsbefolkning hævder imidlertid, at dette tal er betydeligt højere. Folketællingen 2001, der netop er afsluttet, indeholdt ikke spørgsmål om etnisk oprindelse, så regeringen må tage andre skridt for at få et nøjagtigt billede af de forskellige minoritetsgruppers størrelse. Regeringen har forpligtet sig til at gøre dette inden for to år). Den græske minoritetsbefolkning er organiseret via en sammenslutning kaldet Omonia og repræsenteres politisk af menneskerettighedspartiet, der igen er en del af den nuværende koalitionsregering, og har normal adgang til medierne lige som andre partier og sammenslutninger. I forbindelse med lokalvalgene i oktober 2000 var der imidlertid nogle uregelmæssigheder i afstemningsproceduren og nogle nationalistiske undertoner, der førte til spændinger, navnlig i området omkring Himara, hvor der findes en stor græsk minoritetsgruppe.

Den albanske lovgivning indeholder stadig begrebet "minoritetsområder", der er en arv fra kommunistæraen. Denne lovgivning definerer etnisk oprindelse på grundlag af geografi frem for personlige oplysninger og begrænser udøvelsen af minoritetsrettigheder til minoritetsområder. Dette er ikke foreneligt med de internationale aftaler, der binder Albanien på området minoritetsrettigheder, og Albanien bør derfor træffe de nødvendige foranstaltninger til at ophæve dette begreb og bringe landets lovgivning i overensstemmelse med de internationale standarder. Albanien bør færdiggøre sin rammelovgivning om minoriteter (de nuværende rammer er blot baseret på forfatningsmæssige principper) og tage skridt til at indsamle nøjagtige statistiske oplysninger om minoritetsbefolkningerne i Albanien.

Roma-befolkningen betragtes som en kulturel minoritet og nyder visse rettigheder i tilknytning til denne status. Men dette samfunds socioøkonomiske situation er fortsat helt klart ringere, end hvad der er acceptabelt, og der bør gennemføres konkrete planer til støtte for dette samfunds behov. Regeringen arbejder på en strategi, der bør færdiggøres og gennemføres snarest muligt.

1.3 Generel evaluering

Albanien har gjort fremskridt med hensyn til ændring af dets rammelovgivning, så den bringes tættere på EU's politiske kriterier. Der findes en demokratisk forfatning, og der er blevet oprettet demokratiske institutioner. De grundlæggende menneskerettigheder og minoritetsrettigheder overholdes, selv om der er behov for yderligere forbedringer. Der findes hårdnakkede svagheder i retssystemet, omfattende korruption, indblanding mellem de forskellige demokratiske magter (den lovgivende, den udøvende og den dømmende), alt sammen noget, der i praksis hindrer håndhævelsen af de demokratiske principper. På grund af Albaniens begrænsede demokratiske tradition (herunder i medierne), gør disse svagheder det demokratiske system meget konfliktfyldt. Udbredelse af respekten for retsstaten er stadig en stor udfordring for Albanien, og der bør lægges stor vægt på at styrke håndhævelsen af loven i de kommende år.

2 Økonomiske kriterier:

2.1 Økonomisk situation og statsfinansernes bæredygtighed

Krisen i 1997, der førte til sammenbruddet i Albaniens økonomi, er blevet fulgt af tre år med en betydelig økonomisk vækst. I henhold til de officielle tal voksede BNP med 7,8% i 2000 i forhold til det foregående år, hvilket ligger over myndighedernes oprindelige prognoser (7%), men er i overensstemmelse med vækstraterne for 1999 (+8%) og 1998 (+7,3%). Især bygge- og anlægssektoren og servicesektoren, nærmere betegnet transportsektoren, har bidraget til denne stigning. Til trods for den tørke, der ramte Albanien og størstedelen af det vestlige Balkan, voksede landbrugsproduktionen, der stadig tegner sig for over 50% af BNP, med cirka 3,5% i 2000.

Hvad angår den økonomiske politik, blev der registreret en positiv udvikling på det fiskale område i 2000. Hvad angår den økonomiske politik, blev der registreret en positiv udvikling på det fiskale område i 2000. På grund af en kraftig stigning i skatteindtægterne (26% stigning i 2000 i forhold til 1999), der hovedsageligt skyldes en forbedret effektivitet i skatte- og toldvæsenene, oplyses det, at de fiskale underskud faldt fra 11,5% af BNP i 1999 til 9,5% i 2000. Som følge heraf faldt den udenlandske finansiering af underskuddet, der hovedsageligt har antaget form af tilskud eller lån på lempelige vilkår, fra 6% til 4,5% af BNP. Endvidere muliggjorde de store indtægter fra privatiseringerne (1,8% af BNP for hele året) et drastisk fald i den indenlandske låntagning (3,3% af BNP). På udgiftssiden var gennemførelsen af budgettet for 2000 tilfredsstillende, selv om det stadig er nødvendigt at forbedre samarbejdet mellem ministerierne. En væsentlig forbedring i forbindelse med reformen af forvaltningen af de offentlige udgifter har været vedtagelsen af udgiftsrammerne på mellemlang sigt for perioden 2001-2003. Albanien vil nu indføre og gennemføre de nødvendige mekanismer til overvågning af, at udgiftsrammerne på mellemlang sigt gennemføres ordentligt.

Pengepolitikken var fortsat under kontrol og i overensstemmelse med kravene i IMF-programmet. En relativt restriktiv pengepolitik kombineret med en betydelig stigning i produktiviteten har bidraget til at holde inflationen under kontrol. På grund af stigningen i oliepriserne og den energikrise, der opstod i årets sidste kvartal, steg inflationen til 4% ved årets udgang (sammenlignet med -0,1% i 1999). Den faldt dog lidt i de første måneder af 2001. Centralbanken opgav for nylig den direkte kontrol med långivningen, hvilket sammen med genopsvinget i den økonomiske aktivitet har bidraget til en væsentlig stigning i de lån, som bankerne har ydet til den private sektor. Lav inflation og en god beholdning af udenlandske valutaeserver svarende til omkring 5 måneders import har bidraget til at holde lek'ens kurs i ro. I løbet af 2000 faldt lek'ens værdi lidt i forhold til dollaren (143 lek/USD i december 2000, sammenlignet med 138 i december 1999), mens den i alt væsentligt var stabil i forhold til euroen. Denne tendens blev bekræftet i de første måneder af 2001 (145 lek/USD i midten af maj).

Inden for udenrigssektoren er betalingsbalancen blevet forbedret. Som det har været tilfældet siden begyndelsen af omstillingen, har penge, som albanere i udlandet sender hjem, til dels kompenseret for det stadig meget høje handelsunderskud. Betalingsbalanceunderskuddet forventes at blive begrænset til omkring 290 mio. EUR i 2000, hvilket svarer til omkring 7% af BNP. Dette er et fald på 1 procentpoint i forhold til 1999. Den betydelige stigning i de udenlandske direkte investeringer, der for nylig blev registreret, skyldes i vid udstrækning indtægter fra privatiseringsprocessen, navnlig de privatiseringer, der er gennemført inden for telekommunikationssektoren.

Man er ligeledes kommet langt med reformen af skatteopkrævningen, der har bidraget til ovennævnte stigning i skatteindtægterne. Med hensyn til toldindtægterne omfattede de vigtigste foranstaltninger ændringer i sammensætningen af det centrale personale i de største toldkontorer, bedre kontrol med transitvarer og regelmæssig revision af referencepriser. Hvad angår de interne afgifter førte en forbedret håndhævelse til en betydelig stigning i antallet af momsregistrerede skatteydere og registrerede mindre virksomheder. En bedre koordinering mellem told- og skatteforvaltningerne har ligeledes bidraget til at nedbringe skatteunddragelserne. Vedtagelsen af udgiftsrammerne på mellemlang sigt har medført store fremskridt i forbindelse med reformen af forvaltningen af de offentlige udgifter. Udgiftsrammerne på mellemlang sigt vil blive revideret regelmæssigt (hvert år). Udgiftsrammerne omfatter fire centrale udgiftsområder: infrastruktur, uddannelse, sundhed og social sikring.

Albanien er ligeledes ved at lægge sidste hånd på sin strategi for vækst og nedbringelse af fattigdom, der, når den er færdigudarbejdet, skulle udgøre en omfattende økonomisk udviklingsstrategi for landet med specifik fokus på bæredygtig vækst i Albanien og nedbringelse af fattigdommen.

Den energikrise, der opstod i sidste kvartal af 2000 kunne have bragt de positive vækstresultater, der har været kendetegnende for Albanien i de seneste tre år, i fare. En forværring af krisen blev afværget takket være varmere vejr og en øget nedbør, men for at nedbringe risikoen for en alvorlig krise vil det være nødvendigt at gennemføre den handlingsplan, som de albanske myndigheder og donorlandene vedtog i december, nøje. Et møde mellem donorlandene i april 2001 førte til en frigivelse af omkring 95 mio. EUR fra vestlige donorlande. Elsektorens resultater vil imidlertid fortsat være en alvorlig trussel mod udviklingen i Albanien i de kommende år.

2.2 Liberalisering af priser og handel

Albanien blev officielt medlem af WTO i september 2000. Hvis den nuværende tendens fortsætter, skulle Albanien med tiden kunne opfylde sine WTO-forpligtelser. Albanien har ikke nogen kvantitative begrænsninger på hverken import eller eksport. Maksimumtoldsatsen er blevet nedsat yderligere: fra januar 2001 har maksimumtoldsatsen været på 15%, hvilket er en betydelig reduktion i forhold til satsen for 1999 (20%) og 2000 (18%).

Prisliberaliseringen er i vidt omfang fuldført, dog ikke for offentlig transport, togtakster, posttakster, el og vandforsyning i landområder. Kapitalbevægelserne er også i vidt omfang liberaliseret.

2.3 Privatiseringsprocessen

Albanien har gjort fremskridt inden for privatiseringerne, selv om de store privatiseringer har været noget forsinket. I forbindelse med den privatiseringsstrategi, som parlamentet vedtog i marts 1998, er alle små og mellemstore virksomheder blevet solgt, afviklet eller leaset i overensstemmelse med strategien (de fire mellemstore virksomheder, der manglede at blive privatiseret inden for rammerne af privatiseringsstrategien, blev solgt i 2000). Privatiseringen af små og mellemstore virksomheder kan derfor anses for at være fuldført.

Der er også gjort visse fremskridt med hensyn til privatisering af store virksomheder inden for strategiske sektorer (telekommunikation, el, minedrift, olie og vandressourcer), navnlig med salget i juni 2000 af det albanske mobilkommunikationsselskab. I denne sammenhæng blev en anden mobiltelekommunikationslicens udstedt i februar 2001 efter et internationalt udbud.

Privatiseringen af kobber- og kromminer er påbegyndt og forventes at blive afsluttet i 2001, og det samme gælder dele af olie-sektoren (Servcom). Privatiseringen af den største albanske bank Sparekassen er blevet iværksat og forventes at blive afsluttet inden udgangen af 2001. En succesfuld privatisering af Sparekassen vil være et vigtigt skridt fremad i privatiseringsprocessen, der helt klart vil være til gavn for hele landets finansielle sektor. De første skridt i retning af en privatisering af det statsejede forsikringsselskab INSIG er ligeledes blevet taget, og privatiseringen af fastnettelefonselskabet, Albtelecom, forventes at blive påbegyndt inden udgangen af 2001.

2.4 Andre relevante økonomiske udviklingstendenser

Reformen af den finansielle sektor har ikke været så omfattende som forventet, navnlig på grund af forsinkelserne i privatiseringen af de to resterende statsejede banker. Mens den nationale handelsbank blev solgt til en tyrkisk bank i 2000, har der været nogen forsinkelser med privatiseringen af Sparekassen, landets største bank, der nu forventes at finde sted inden udgangen af 2001 (se ovenfor). Regeringen og Albanien's centralbank forbedrer fortsat retsgrundlaget for og overvågningen af banksektoren. Bankovervågningen er blevet noget bedre, selv om der er behov for en yderligere indsats. Centralbanken arbejder fortsat på at fastlægge internationalt anerkendte regnskabsstandarder for banker og på yderligere at forbedre forsigtighedsreglerne og kravene om reserver.

De udenlandske direkte investeringer i Albanien er fortsat begrænsede hovedsageligt på grund af et relativt usikkert investeringsklima, en dårlig infrastruktur, tunge administrative procedurer, korruption i den offentlige administration og i dommerstanden og relativt høje skatter. I 2000 anslås de udenlandske direkte investeringer i Albanien imidlertid til 102 mio. EUR, hvilket er det dobbelte af tallet for 1999 og navnlig skyldes de succesfulde privatiseringer. Prognoserne for de udenlandske direkte investeringer i Albanien i 2001 er på 122 mio. EUR, hvori er medregnet et stort bidrag fra privatiseringsprocessen.

I henhold til den albanske lov om udenlandske investeringer har alle udlændinge (både fysiske og juridiske personer) ret til at deltage i forskellige økonomiske aktiviteter i Albanien uden, at de skal have tilladelse eller autorisation hertil. De har ret til at føre alle midler i udenlandsk valuta og alle ting, der har tilknytning til deres investering, ud af Albanien. Loven yder ligeledes udenlandske investorer juridisk beskyttelse i tvister mellem dem og albanske parter. Denne lovgivning berøres dog ligeledes af de nuværende begrænsninger i Albanien med hensyn til en ordentlig gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen.

De albanske myndigheder har planer om at gennemføre yderligere aktioner for at tiltrække flere investeringer: skatterne nedsættes, og der gennemføres visse ordninger til fordel for eksportorienterede virksomheder (selv om disse ordningers forenelighed med EU's konkurrenceregler skal undersøges). Der er planer om at oprette et nyt kontor for investeringsfremmende foranstaltninger, der skal fungere som et rådgivningskontor. De albanske myndigheder hævder, at der ikke sker nogen forskelsbehandling af virksomhederne på skatteområdet. En forbedring af den offentlige forvaltning og domstolens effektivitet, en nedbringelse af korruption og svig (herunder den grå økonomis andel) og en forbedring af landets infrastruktur vil bidrage positivt til øge de udenlandske direkte investeringer i Albanien.

2.5 Generel evaluering

Generelt har Albanien gjort betydelige fremskridt med hensyn til de fleste af de økonomisk relaterede betingelser i forundersøgelsen fra 1999. Albanien har fortsat udviklet sunde

makroøkonomiske politikker i overensstemmelse med IMF's krav, landet har gjort fremskridt med hensyn til fuldførelsen af privatiseringsprocessen, styrket skatteopkrævningen via et forbedret skattevæsen og toldvæsen, forbedret planlægningen af de offentlige finanser og generelt integreret de offentlige investeringsudgifter i det almindelige statsbudget. Fremskridtene i retning af at etablere et fungerende ejendomsmarked (herunder et marked for landbrugsjord), omstrukturere nogle meget vigtige offentlige værker og fremme en sund finansiel forvaltning af disse på grundlag af omkostningsdækning, har imidlertid været begrænsede.

Til trods for de betydelige fremskridt inden for økonomisk stabilisering og strukturreformer, er landets økonomi stadig behæftet med strukturelle svagheder. Selv om BNP nåede det niveau, det havde før omstillingen, allerede i 1998, er BNP pr. indbygger stadig et af de laveste i Europa (1 340 EUR). Den uformelle sektor, hvis aktivitet delvist indgår i beregningen af BNP, er fortsat alt for stor og truer de officielt registrerede virksomheders levedygtighed. Statsbudgettet er fortsat meget afhængig af udenlandsk finansiering, og dennes andel af finansieringskilderne forventes endog at stige i de kommende år. Den finansielle sektor er fortsat svag og udfylder ikke sin rolle som finansiel formidler og bidrager til udviklingen af den private sektor. De udenlandske direkte investeringer er ikke tilstrækkelige til at sætte skub i økonomien.

Den største udfordring, som Albanien står over for i de kommende år, er at nå frem til en økonomisk udviklingsproces, der holder sig selv i gang, og som også de fattigste lag af samfundet får fordel af. Selv om det forventes, at den udenlandske bistand stadig vil tilflyde landet, hovedsageligt til finansiering af projekter, hvorved den udgør en vigtig kilde til økonomisk vækst og forbedring af infrastrukturen, er der et presserende behov for reformer for at løse vigtige og vanskelige problemer. En styrkelse af den offentlige orden, yderligere fremskridt med hensyn til skattereformen, reform af forvaltningen af de offentlige udgifter, fortsat reform af den finansielle sektor, herunder privatisering af den resterende statsejede bank, omstrukturering og privatisering af virksomheder inden for strategiske sektorer (herunder elselskabet KESH) og en jordreform er de områder, hvor der er størst behov for reformer.

En gennemførelse af disse reformer skulle på mellemlang sigt bidrage til at sikre fiskal bæredygtighed, til at skabe et klima, der fremmer økonomisk vækst skabt af en succesfuld privat sektor, og mere generelt til at opretholde et stabilt makroøkonomisk klima.

3. Kapacitet til at påtage sig de specifikke forpligtelser, som en stabiliserings- og associeringsaftale medfører:

I dette afsnit af rapporten præsenteres de vigtigste elementer i en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale (*med kursiv*), og Albaniens kapacitet til at påtage sig disse forpligtelser vurderes. De generelle svagheder, der er beskrevet andetsteds i denne rapport (i retssystemet, den ringe administrative kapacitet, manglen på menneskelige og finansielle ressourcer), har indflydelse på Albaniens evne til at opfylde forpligtelserne på alle de politiske områder, der er beskrevet i dette kapitel. Dette kapitel fokuserer på spørgsmål, der er specifikke for en bestemt sektor eller politik, og gentager ikke de mere generelle punkter.

3.1 Politisk dialog

Kapitlet om politisk dialog i en stabiliserings- og associeringsaftale vil skulle sigte mod at øge konvergensen mellem EU's og Albaniens udenrigspolitikker.

EU og Albanien har allerede i vidt omfang koordineret deres stilling i internationale og regionale spørgsmål. Nogle gode eksempler har været de albanske myndigheders holdning til meget følsomme spørgsmål som f.eks. i tilknytning til Kosovo, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Sydserbien og Montenegro.

Albanien har vist, at landet har kapacitet til at deltage i den løbende politiske dialog under den nuværende samarbejds- og handelsaftale. En mere udbygget politisk dialog skulle ikke indebære nogen særlige vanskeligheder for Albanien og ville hjælpe parterne til at koordinere deres bestræbelser for at nå målet, nemlig at sikre regional stabilitet.

3.2 Regionalt samarbejde

Under stabiliserings- og associeringsaftalen vil Albanien skulle forpligte sig til aktivt at fremme regionalt samarbejde. Det vil ligeledes inden for to år efter underskrivelsen skulle indgå regionale konventioner, herunder frihandelsaftaler, med alle andre underskrivere af stabiliserings- og associeringsaftaler.

Albanien har videreført sin politik med at forbedre forbindelserne til alle landets naboer og deltager aktivt i stabilitetspagten for Sydøsteuropa. Denne politik er et vigtigt bidrag til den regionale stabilitet. Dialogen med Den Tidligere Jugoslaviske Republik er blevet genoptaget med genetableringen af diplomatiske forbindelser, selv om det praktiske samarbejde med Den Tidligere Jugoslaviske Republik fortsat er begrænset. Albanien har udvidet sine kontakter med myndighederne i Republikken Montenegro for at forbedre de kulturelle og økonomiske forbindelser og for at forbedre samarbejdet inden for retlige og indre anliggender. Dialogen med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og med det albanske mindretal i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har haft en modererende indflydelse i den aktuelle vanskelige situation. Samarbejdet med de EU-medlemsstater, der er naboer til Albanien, er ligeledes blevet udbygget.

Albanien har indgået bilaterale aftaler om økonomisk samarbejde og handel med Bulgarien, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Grækenland, Italien, Rumænien, Slovenien og Tyrkiet. Det har ligeledes indgået aftaler om gensidig fremme og beskyttelse af investeringer i disse lande. Der er indledt forhandlinger med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien om en frihandelsaftale, og drøftelserne er gået ind i den sidste fase. Albanien forventer en gradvis liberalisering med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, hovedsageligt på grund af de nuværende forskelle mellem Albaniens og Den

Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens toldsatser, Albanien fortsat skrøbelige fiskale situation og eksistensen af følsomme, konkurrerende produkter (dvs. fjernelsen af toldsatserne for følsomme produkter vil først blive indledt tre år efter indgåelsen af en frihandelsaftale og forventes at være afsluttet otte år efter underskrivelsen).

Italien og Grækenland er ikke blot blevet de vigtigste handelspartnere for Albanien, men også vigtige kilder til bilateral, finansiel støtte til Albanien. EU er kilden til størstedelen af den albanske import (77% fra EU i 2000) og aftager af næsten hele den albanske eksport (94% til EU i 2000). Den nuværende handelsbalance er helt klart i EU's favør. Handlen med Albanien naboer i nord og i øst er forblevet på de vanlige lave niveauer.

Albanien har vist, at landet politisk har forpligtet sig til at bidrage til regional fred og stabilitet og udvikling af gode naborelationer. Albanien skulle ikke have problemer med at deltage i politiske initiativer, der har til formål at fremme regionalt samarbejde. Albanien kunne imidlertid støde på problemer, når der er tale om at gennemføre nogle af de krav, som et mere udbygget regionalt samarbejde vil kunne medføre som f.eks. hurtig nedsættelse af tolden inden for rammerne af frihandelsaftalerne eller en passende gennemførelse af toldprocedurerne (f.eks. har de albanske myndigheder oplyst, at der er visse problemer med kontrollen med oprindelsescertifikater). Der skal gøres en yderligere indsats for at styrke skattesystemet og skabe offentlige indtægter, der kan udligne det tab af toldindtægter, som indgåelsen af frihandelsaftaler med andre underskrivere af stabiliserings- og associeringsaftaler vil medføre.

3.3 Fri varebevægelighed:

Sikring af fri varebevægelighed er et af de vigtigste mål med enhver associeringsaftale, som Fællesskabet indgår. Albanien vil inden for rammerne af en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale gradvist skulle etablere et frihandelsområde med Fællesskabet inden for en overgangsperiode, der fastsættes i løbet af forhandlingerne. Dette frihandelsområde vil skulle være i overensstemmelse med artikel XXIV i GATT 1994 og andre relevante WTO-bestemmelser. Albanien vil skulle fjerne alle eventuelle kvantitative begrænsninger eller foranstaltninger, der har en tilsvarende virkning, og gradvist fjerne sine toldsatser i handlen med EU. Albanien vil ligeledes skulle anvende Den Kombinerede Nomenklatur til klassificering af handelsvarer og til at beregne den grundtold, som de på hinanden følgende reduktioner af tolden ville blive anvendt på.

Albanien vil i princippet ikke være i stand til at indføre nye afgifter, restriktioner eller foranstaltninger med en tilsvarende virkning i handlen mellem Fællesskabet og Albanien. De eventuelle foranstaltninger, der måtte gælde, kan hverken udvides eller gøres mere restriktive over for produkter fra EU, når forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale er indledt. Albanien vil ligeledes skulle ophæve eventuelle hjemlige skatteforanstaltninger eller -praksis, der direkte eller indirekte ville medføre en forskelsbehandling af produkter fra EU. Endvidere vil Albanien handelsaftaler med tredjelande skulle udformes på en sådan måde, at de ikke resulterer i diskrimination mod EU.

Albanien har gjort betydelige fremskridt i de senere år med hensyn til indførelse af et liberalt og åbent handelssystem. I september 2000 blev landet medlem af WTO, og det er derfor forpligtet til at liberalisere handlen. Den albanske eksport er normalt ikke underlagt restriktioner (bortset fra skind og huder og skrot, hvor der stadig findes et eksportforbud). Der findes ligeledes restriktioner for træ og træprodukter for på denne måde at beskytte skovene. Albanien har stadig forbrugsafgifter, der ligger over Fællesskabets, for visse produkter. På den anden side nedsættes toldsatserne på import gradvist. Den højeste toldsats er nu 15%

(nedsat fra 20% i 1999, 18% i 2000). Albanien har ligeledes ophævet kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med en tilsvarende virkning. Albanien har et stort handelsunderskud over for EU, der tegner sig for 94% af landets eksport og 77% af dets import (tal for 2000).

Albanien har vedtaget en ny toldlov, der i vidt omfang er i overensstemmelse med EU's lovgivning. Siden 1998 er der hele tiden blevet gennemført forbedringer på toldområdet, og der er tale om en rigtig succeshistorie. Til trods for den gradvise nedsættelse af toldsatserne, er toldindtægterne steget takket være en styrket og mere effektiv toldforvaltning. Der står dog stadig meget tilbage at gøre, før EU-standarderne er nået, navnlig med hensyn til udstyr (infrastruktur, laboratorier), menneskelige ressourcer (uddannelse) og IT-teknologi. Selv om den fiskale bæredygtighed i Albanien er blevet bedre, navnlig takket være en øget skatteopkrævning (i øjeblikket er den vigtigste komponent i de samlede toldindtægter momsens, hvis andel er steget støt fra 36% i 1996 til 58% i 2000, momsens udgjorde 31,6% af de samlede budgetindtægter i 2000), vil toldafgifternes andel af de samlede albanske indtægter fortsat være stor, særlig i begyndelsen af overgangsperioden.

Albanien skulle være i stand til at opfylde nogle af de grundlæggende krav i en stabiliserings- og associeringsaftale med hensyn til frie varebevægelser (dvs. der findes tilsyneladende ingen kvantitative restriktioner, Den Kombinerede Nomenklatur anvendes allerede, toldsatserne nedsættes gradvist), men der vil stadig være behov for en stor indsats i overgangsperioden. Især skal toldprocedurerne forbedres gradvist via en bedre grænsekontrol, personalet skal uddannes yderligere, og der skal udvikles EU-kompatible informationssystemer. Albanien skal vurdere de virkninger, som fjernelsen af toldsatserne har på de forskellige økonomiske sektorer, navnlig landbruget, der repræsenterer 50% af BNP. Da der findes følsomme sektorer og på grund af toldindtægternes andel af de samlede budgetindtægter (11% i 2000), bør fjernelsen af toldsatserne ske gradvist eventuelt med begrænsede nedsættelser i begyndelsen af overgangsperioden og større nedsættelser hen mod slutningen. EU må muligvis acceptere et større antal særforanstaltninger for et større antal følsomme sektorer, end det var tilfældet med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Kroatien.

3.3.1 Handel med industrivarer

Industriprodukter tegner sig for størstedelen af den bilaterale handel mellem EU og Albanien. Albanske industriprodukter kan indføres toldfrit i Fællesskabet. På grund af denne favorable handelsordning har Albanien mulighed for gradvist at øge sin eksport af såvel traditionelle produkter såsom fodtøj og tekstiler som af nye, forarbejdede produkter. Albanien har imidlertid til dato ikke været i stand til at udnytte de handelsfordele, som EU har indrømmet landet, på grund af svingende kvalitet og manglende evne til at opfylde EU's normer og standarder. Når det er muligt, bør der afsættes ekstra ressourcer til områder såsom kvalitetsstandarder for at forbedre eksportkapaciteten.

3.3.2 Handel med landbrugs- og fiskeriprodukter

Landbruget er en meget vigtig sektor i den albanske økonomi (over 50% af BNP). Denne sektor (inklusive fiskeri) har et betydeligt vækstpotentiale både med hensyn til produktion og med hensyn til handel. I praksis har den albanske eksport imidlertid været begrænset på grund af produktions- og kvalitetsproblemer. Dette forklarer, hvorfor landbrugsprodukterne kun udgør omkring 10% af den albanske eksport til EU, mens de udgør over 30% af importen fra EU.

Albanien nyder godt af ensidige, generøse EU-handelskoncessioner for de fleste af landets landbrugsprodukter. Som det blev foreslået i forbindelse med industriprodukter, bør Albanien i løbet af overgangsperioden gradvist nedsætte toldsatserne for at bevare en vis indtægtsopkrævning og for at muliggøre udvikling af landets landbrugssektor.

3.4 Arbejdskraftens frie bevægelighed, etablering, tjenesteydelser, kapital:

3.4.1 Arbejdskraftens frie bevægelighed

I henhold til en stabiliserings- og associeringsaftale vil både EU og Albanien skulle sikre, at arbejdstagere, der lovligt opholder sig på deres respektive territorier, ikke forskelsbehandles med hensyn til arbejdsvilkår, løn og afskedigelse. Lovligt bosiddende ægtefæller til og børn af arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i EU eller Albanien, skal have adgang til arbejdsmarkedet i den periode, hvor arbejdstagerne har ret til at opholde sig i landet. Endvidere skal EU anvende nogle af de reglerne om koordinering af socialsikringsystemerne på statsborgere fra Albanien, der lovligt er beskæftiget i EU, og på medlemmer af deres familie, der lovligt er bosiddende sammen med dem. Albanien skal for så vidt angår nogle af disse regler give statsborgere fra EU, der lovligt er beskæftiget i Albanien, og deres familiemedlemmer samme rettigheder.

Albanien skal tage skridt til at sikre, at princippet om ikke-diskriminering af arbejdstagere fra EU, der lovligt arbejder i Albanien, overholdes. Fællesskabet vil træffe lignende foranstaltninger.

3.4.2 Etablering

Albanien vil i henhold til en stabiliserings- og associeringsaftale skulle give EU-virksomheder ret til at etablere sig i Albanien. Denne ret ville være gensidig. EU-virksomheder etableret i Albanien vil skulle gives enten national behandling eller mestbegunstigelsesbehandling afhængigt af, hvilken der er mest favorabel. I overgangsperioden vil spørgsmålet om udvidelse af disse rettigheder til at gælde statsborgere fra EU eller Albanien, der ønsker at etablere sig som selvstændige, ligeledes skulle undersøges. Uanset bestemmelserne om arbejdskraftens frie bevægelighed i henhold til aftalen, vil der kunne indføres særlige etableringsbestemmelser for "centralt personale".

På nuværende tidspunkt har Albanien en ret liberal indfaldsvinkel til etablering, og EU-virksomheder har ret til at etablere sig. Procedurene er dog fortsat tunge, og den albanske rammelovgivning er fortsat usikker. Dette lægger en dæmper på etableringen af EU-virksomheder og på udenlandske direkte investeringer. Der findes endvidere stadig begrænsninger på udlændinges opkøb af jord. Selv om der ikke kan konstateres nogen åben diskrimination, kan det være nødvendigt at træffe foranstaltninger for at sikre lige ret for alle. Udvidelsen af national behandling eller mestbegunstigelsesbehandling til at gælde statsborgere fra EU eller Albanien, der ønsker at etablere sig som selvstændige, vil sandsynligvis kræve indgående drøftelser på grund af den kraftige udvandringstendens, der observeres i Albanien. Den bør først finde sted ved udgangen af overgangsperioden.

3.4.3 Handel med tjenesteydelser

En fremtidig aftale vil indeholde bestemmelser om en gradvis og gensidig liberalisering af handlen med tjenesteydelser, der er i overensstemmelse med de relevante WTO-regler, særlig artikel V i GATS. Virksomheder, der ikke er etableret på den anden parts territorium, ville gradvist få ret til at levere tjenesteydelser i overensstemmelse med GATS-bestemmelserne og navnlig under hensyntagen til fremskridt med tilnærmelsen af lovene på de forskellige

områder. Gennemførelsen af denne liberalisering vil blive overvåget under aftalen, navnlig for så vidt angår de finansielle tjenesteydelser.

Albanien gjorde under forhandlingerne om tiltrædelse af WTO en stor indsats for at åbne sin økonomi for udenlandske virksomheder og investeringer. Liberaliseringen er blevet udvidet til ligeledes at gælde tjenesteydelser. Der findes imidlertid omfattende restriktioner inden for finanssektoren, selv om der er planer om en gradvis åbning, herunder på forsikringsområdet. Liberaliseringen af telekommunikationssektoren forventes at være fuldført i 2003. Liberaliseringen af transporttjenesteydelserne vil sandsynligvis kræve mere tid, når man ser på sektorens generelt dårlige tilstand i Albanien og kravene i EU-lovgivningen på dette område.

3.4.4 Løbende betalinger og kapitalbevægelser

Inden for rammerne af en stabiliserings- og associeringsaftale vil Albanien skulle forpligte sig til at gennemføre en gradvis liberalisering af både udefra kommende og udgående kapitalbevægelser, navnlig for direkte investeringer. Beskyttelse af investorer med hensyn til afvikling og hjemtagelse af investeringer og overskud vil også skulle være omfattet.

Efter sammenbruddet af pyramidespillene i 1997 har de albanske myndigheder taget skridt til at genopbygge den finansielle infrastruktur. Den nationale handelsbank er allerede blevet privatiseret, og privatiseringsprocessen for Sparekassen, der er landets største bank, er blevet indledt. Der indføres gradvist lovgivning om liberalisering af kapitalbevægelser. Albanien centralbank har forbedret sine pengepolitiske instrumenter og agter at opgive minimumsrentesatser og lånerammer samtidig med, at der indføres bedre regler for bankkontrol. Dermed er grundlaget for en gradvis liberalisering af de løbende betalinger og kapitalbevægelser lagt.

Den albanske lovgivning indeholder allerede bestemmelser om beskyttelse af investeringer og muligheden for hjemtagelse. Der findes ligeledes bestemmelser om hjemtagelse af overskud.

3.5 Tilnærmelse, gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen:

En fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale vil skulle omfatte bestemmelser om en gradvis tilnærmelse af Albanien eksisterende og fremtidige lovgivning til Fællesskabets lovgivning. Albanien bør begynde at sikre, at dets love, så vidt det er muligt på landets nuværende udviklingsniveau, er forenelige med regelværket, navnlig på centrale områder af lovgivningen om det indre marked. Albanien skal acceptere bindende frister for harmonisering på områder såsom konkurrence, intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret, offentlige indkøb, standarder og certificering, finansielle tjenesteydelser, landtransport, selskabsret, regnskabsførelse, forbrugerbeskyttelse, databeskyttelse, arbejdsmiljø og lige muligheder.

Siden 1992 har Albanien arbejdet på gradvist at tilnærme sin lovgivning til fællesskabslovgivningen. Gennemførelsen og håndhævelsen er dog fortsat dårlig, hovedsageligt på grund af de offentlige institutioners, forvaltningens og retsvæsenets utilstrækkelighed i Albanien. I en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien vil der skulle lægges vægt ikke blot på at sikre en gradvis tilnærmelse af den albanske lovgivning til EU-lovgivningen, men også på at sikre gennemførelse og håndhævelse.

3.5.1 Konkurrence

I en stabiliserings- og associeringsaftale vil Albanien skulle forpligte sig til at afholde sig fra at gennemføre eventuelle foranstaltninger, der vil kunne påvirke en fair konkurrence i negativ retning. Det vil navnlig skulle forbyde i) alle aftaler mellem virksomheder og samordnet praksis, der forhindrer, begrænser eller forvrider konkurrence, ii) en eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling i Albanien, enhver form for offentlig støtte, der forvrider eller truer med at forvride konkurrencen ved at favorisere visse virksomheder eller produkter. Albanien vil skulle forpligte sig til at sikre åbenhed omkring offentlig støtte bl.a. ved hvert år at aflægge rapport til EU om den samlede udbetalte støtte og fordelingen heraf og ved på anmodning at give oplysninger om mulige hjælpeordninger.

Udviklingen af konkurrencepolitikken i Albanien er fortsat i den indledende fase, selv om der har eksisteret en grundlæggende lovgivning siden 1995. Gennemførelsen af denne lov er meget dårlig og skyldes navnlig de helt klart utilstrækkelige ressourcer, der er afsat til dette område. Selv om loven indeholder bestemmelser om oprettelse af et uafhængigt konkurrencekontor, eksisterer dette ikke, og konkurrencespørgsmål behandles af afdelingen for økonomisk konkurrence i det albanske ministerium for økonomisk samarbejde og handel. Denne afdeling er dårligt bemanded (3 eksperter) med to specialister i konkurrencespørgsmål og en person med ansvar for forbrugerbeskyttelsesspørgsmål. Som følge heraf er håndhævelsen af loven meget begrænset.

Selve begrebet statsstøtte, typen af operationer og andre normale procedurer (anmeldelse, overvågning, rapportering) på statsstøtteområdet er ukendte i Albanien. Der vil være behov for en seriøs indsats på dette område, hvis Albanien skal kunne påtage sig og gennemføre forpligtelser under en stabiliserings- og associeringsaftale.

Den reelle situation i Albanien, hvor den grå økonomi fortsat er meget stor, tillader ikke fair konkurrence mellem virksomheder tilhørende den formelle økonomi og virksomheder tilhørende den "uformelle" økonomi. Dette har en meget negativ indvirkning på virksomhedernes vilje til at investere og til at operere lovligt i Albanien. Albanien skal gøre en stor indsats på dette område, hvis landet skal kunne gennemføre bestemmelserne i en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale.

3.5.2 Intellectuel, industriel og kommerciel ejendomsret

Albanien vil, inden overgangsperioden er slut, skulle træffe alle de nødvendige foranstaltninger til at sikre en effektiv og passende beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle, industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder, herunder beskyttelse af forfalskning og piratkopiering, for at sikre et beskyttelsesniveau svarende til det, der findes i Fællesskabet. Albanien vil ligeledes skulle tiltræde en række multilaterale konventioner, som EU-medlemsstaterne er parter i, eller som de facto anvendes i Fællesskabet.

Inden for rammerne af den eksisterende samarbejdsaftale har Albanien allerede forpligtet sig til at træffe foranstaltninger til at sikre beskyttelse af intellektuelle, industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder på et niveau svarende til det, der findes i Fællesskabet, og til at tiltræde de relevante internationale konventioner. Der er helt klart gjort fremskridt, navnlig for så vidt angår den grundlæggende rammelovgivning. Albanien, der har været medlem af Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO) siden 1992, har allerede underskrevet et stort antal internationale konventioner om copyright (Bern-konventionen, Rom-konventionen, Genève-konventionen, handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIP)) samt Paris-konventionen om beskyttelse af industriel

ejendomsret og Madrid-aftalen om international registrering af varemærker. Albanien har inden for rammerne af tiltrædelsen af WTO påtaget sig fuldt ud at gennemføre handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder.

Der samarbejdes løbende med det europæiske patentkontor, og den europæiske patentkonvention forventes at blive ratificeret inden længe. Med et personale på 10 personer fordelt i 3 afdelinger har det albanske patentkontor til dato registreret 18 502 varemærker og tjenesteydelser. Antallet af ansøgninger stiger hvert år.

Gennemførelsen af lovgivningen er dog fortsat mere problematisk. Den administrative kapacitet skal øges, navnlig gennem en styrkelse af de institutioner, der direkte eller indirekte er involveret i beskyttelse af intellektuelle, kommercielle eller industrielle ejendomsrettigheder (det albanske patentkontor, relevante afdelinger i ungdoms- og sportsministeriet, der har ansvaret for copyright, uafhængige copyrightselskaber, toldvæsenet og retsvæsenet). Albanien opmærksomhed på intellektuelle ejendomsrettigheder er stadig utilstrækkelig og skal styrkes. Med hensyn til håndhævelse skal retsvæsenet styrkes væsentligt, så det kan håndtere disse tilfælde, navnlig ved at der findes et tilstrækkeligt antal veluddannede dommere.

3.5.3 Offentlige indkøb

En stabiliserings- og associeringsaftale vil indeholde krav om, at Albanien skal sikre, at fællesskabsvirksomheder kan byde på offentlige kontrakter på samme grundlag som albanske virksomheder. Albanien vil gradvist skulle tilnærme sin lovgivning om offentlige indkøb til Fællesskabets lovgivning. Albanien skal styrke de relevante institutioner og retsvæsenet, så de offentlige indkøbsprocedurer gennemføres korrekt.

Den grundlæggende rammelovgivning for offentlige indkøb i Albanien trådte i kraft i 1996. Disse rammer er hovedsageligt baseret på den amerikanske lov UNICITRAL, og foreneligheden med EU's krav er ikke altid sikret. En ændret lov om offentlige indkøb er under udarbejdelse. Denne lov skulle tage hensyn til behovet for en yderligere tilnærmelse til EU's standarder og tage nogle af de mangler, der er påvist i den aktuelle rammelovgivning, op. I henhold til den nuværende lovgivning bør kontoret for offentlige indkøb være det centrale element i det offentlige indkøbssystem i Albanien. Dette kontor er imidlertid dårligt bemanded (9 mennesker, hvoraf kun 4 er indkøbsspecialister), og de ansatte er dårligt uddannet.

Gennemførelsen og håndhævelsen af bestemmelserne om offentlige indkøb er fortsat problematisk. Den albanske statslige revisionsinstitution har påvist et stort antal fejl og uregelmæssigheder på dette område (jf. punkt B, 1.1.4 om offentlig forvaltning). Der er for mange afvigelser fra princippet om åbne udbud (i perioden oktober 2000-marts 2001 var der 624 nationale åbne udbud og 12 internationale udbud, mens der var 715 begrænsede udbud og 640 indkaldelser af tilbud. Der findes ingen oplysninger om antallet af direkte kontrakter). Endvidere står det ikke klart, hvornår og på hvilket grundlag et nationalt åbent udbud bliver til et internationalt åbent udbud. Antallet af klager er stort (106 skulle behandles af kontoret for offentlige indkøb i april 2001), og de behandles ikke i tide, navnlig på grund af manglen på ressourcer.

Der findes i Albanien et presserende behov for at styrke kontoret for offentlige indkøb, fremme en "offentlig indkøbskultur", forbedre lovgivningen i tilknytning til offentlige indkøb og for yderligere at klarlægge de albanske indkøbsregler. Albanien skal hurtigt tage dette spørgsmål op for at kunne opfylde de forpligtelser, som en fremtidig stabiliserings- og

associeringsaftale normalt ville medføre med hensyn til tilnærmelse af lovgivningen, og for at kunne sikre EU-virksomheder en retfærdig adgang til markederne for offentlige indkøb i Albanien.

3.5.4 Standardisering og overensstemmelsesvurdering

For at opfylde en stabiliserings- og associeringsaftale vil Albanien gradvist skulle opnå overensstemmelse mellem dets lovgivning og Fællesskabets tekniske forordninger og europæiske procedurer inden for standardisering, metrologi, godkendelse og overensstemmelsesvurdering. Landet vil navnlig skulle i) fremme anvendelsen af Fællesskabets tekniske forordninger og procedurer for overensstemmelsesvurdering, ii) indgå europæiske protokoller om overensstemmelsesvurdering, når det er hensigtsmæssigt, iii) fremme udviklingen af en infrastruktur af høj kvalitet: standardisering, metrologi, godkendelse og overensstemmelsesvurdering; og iv) fremme Albaniens deltagelse i arbejdet i specialiserede organisationer (CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET osv.).

Siden 1992 har Albanien gjort store fremskridt med hensyn til vedtagelse af EU-standarder. PHARE PRAQ III-programmet har vist sig at være nyttigt i forbindelse med tilnærmelsen. Den grundlæggende lovgivning på området standarder og certificering ser ud til at være på plads. Godkendelsesfunktionerne er ved at blive udskilt fra generaldirektoratet for standardisering, der har ansvaret for standarder. I 1999 var 2% af de albanske standarder i overensstemmelse med europæiske normer (EN). I dag er tallet på 18%. Det mål på 56% inden udgangen af 2002, som myndighederne har fastsat, er ambitiøst, men forekommer ikke at være urealistisk. I henhold til de albanske myndigheder prioriteres vedtagelsen af standarder i henhold til direktiver baseret på den nye metode. Men da der ikke findes et fungerende markedsovervågningsystem (se nedenfor) og en passende produktansvarslovgivning, kan direktiver baseret på den nye metode ikke gennemføres effektivt.

Med hensyn til certificering findes der 35 godkendte laboratorier i Albanien, hvoraf 10 findes i den private sektor. Der er blevet udarbejdet et udkast til et nationalt kvalitetsprogram, og der er planer om at oprette et albansk selskab for kvalitet og en national kvalitetspris. Der er blevet oprettet et nationalt direktorat for metrologi og kalibrering, men det albanske metrologisystem skal udbygges.

Til trods for det eksisterende juridiske grundlag er der plads til betydelige forbedringer på dette område. I praksis er certificeringsprocedurerne fortsat marginale på grund af den manglende interesse fra de økonomiske aktørers side.

3.5.5 Forbrugerbeskyttelse

Der er behov for en effektiv forbrugerbeskyttelse for at sikre, at markedøkonomien fungerer ordentligt, og denne beskyttelse vil afhænge af, hvorvidt der udvikles en administrativ infrastruktur, som kan sikre markedsovervågning og håndhævelse af loven på dette område. Albanien vil for at opfylde forpligtelserne under en stabiliserings- og associeringsaftale skulle i) udvikle aktive forbrugerbeskyttelsespolitikker, der er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen, ii) harmonisere lovgivningen om forbrugerbeskyttelse og iii) etablere en effektiv juridisk beskyttelse af forbrugerne med det formål at forbedre kvaliteten af forbrugsvarer og opretholde passende sikkerhedsstandarder.

Siden 1997 har Albanien haft en lov om forbrugerbeskyttelse, hvori fastlægges rammelovgivningen for forbrugersammenslutningerne. Der er blevet oprettet en tjeneste med

ansvar for forbrugerbeskyttelse i et af de albanske ministerier. Gennemførelsen af denne lov er imidlertid dårlig, og forbrugerbeskyttelsen i Albanien er utilstrækkelig. Det civile samfunds (NGO'er, forbrugersammenslutninger) aktive deltagelse i forbrugerbeskyttelsen er begrænset, og de eksisterende institutioner er ikke i stand til at sikre en passende beskyttelse. Der er stadig behov for at udvikle et markedsovervågningssystem, hvilket er nødvendigt for at kunne sikre overholdelse af kvalitetskravene til forbrugsvarer og af sikkerhedsstandarderne.

3.5.6 Arbejdsmarkedslovgivning og ligestilling af mænd og kvinder

Under en stabiliserings- og associeringsaftale vil Albanien gradvist skulle tilpasse sin lovgivning om arbejdsvilkår, navnlig om arbejdsmiljø, og om lige muligheder.

Der findes grundlæggende standarder for arbejdsvilkår i Albanien, men de ligger fortsat langt fra EU's standarder på dette område, og frem for alt anvendes de ikke generelt. Albanien ratificerede i 1994 konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, men landet har endnu ikke aflagt beretning om gennemførelsen af denne konvention. Den mest relevante institutionelle mekanisme til fremme af lige muligheder er det albanske udvalg for kvinder og familie, men det har store organisatoriske problemer, og gennemførelsen af dets foranstaltninger begrænses kraftigt af finansielle problemer. Støtten fra regeringen er begrænset.

På området arbejdsvilkår og lige stilling af mænd og kvinder vil Albanien skulle udvikle lovgivning og frem for alt god praksis, der sigter mod at sikre en gradvis overensstemmelse med EU's regelværk, herunder med hensyn til arbejdsmarkedets parter rolle. Samarbejdet inden for rammerne af en stabiliserings- og associeringsaftale kunne bidrage til denne udvikling.

3.6 Retlige og indre anliggender:

Albanien har gjort fremskridt på de områder, der er anført i forundersøgelsen fra 1999: den grundlæggende rammelovgivning for det albanske politi i overensstemmelse med statsforvaltningsloven er på plads, men skal udvikles yderligere og frem for alt gennemføres. Politistyrken fungerer bedre, og det er bredt accepteret, at Albanien ikke længere befinder sig i den krisesituation, som landet befandt sig i i 1997/1998. Uddannelsen, den langsigtede strategiske planlægning og udstyr skal dog stadig forbedres. Hvad angår indsamling og destruktion af våben er der gjort begrænsede fremskridt, men der er stadig behov for en stor indsats, navnlig i visse dele af landet.

3.6.1 Styrkelse af institutionerne og retsstatsforhold

På området retlige og indre anliggender vil Albanien skulle styrke institutionerne på alle niveauer, men navnlig på de niveauer, der er involveret i håndhævelse af loven og forvaltning af retsvæsenet. I denne forbindelse ser konsolidering af retssamfundet, styrkelse af retsvæsenets uafhængighed, forbedring af dets effektivitet og sikring af en passende uddannelse af dommere ud til at være de vigtigste prioriteter.

Albanien befinder sig ikke længere i den krisesituation, som landet befandt sig i i 1997 og 1998, navnlig med hensyn til sikkerhed og offentlig orden. Der er helt klart gjort fremskridt, selv om der fortsat er behov for en yderligere indsats. Hvad angår politiet er ansvaret blevet fordelt klart mellem generaldirektoratet for politiet og ministeriet for offentlig orden, og den generelle rammelovgivning er blevet udviklet yderligere og ser nu ret detaljeret ud. Visse vigtige elementer, såsom den juridiske infrastruktur til gennemførelse af loven om

retspolitiets organisation og funktion, skal dog færdiggøres. Der er vedtaget en strategi for reform af politiet, som vil danne grundlag for udviklingen på mellemlang sigt. I henhold til denne strategi skal politistyrken reduceres både for at gøre den mere effektiv og for, at der kan afsættes flere ressourcer til forbedring af arbejdsvilkårene og lønningerne. Der vil blive lagt vægt på udvælgelse og på politiets kvalifikationer og uddannelse. Albanien har godkendt en plan, der sigter mod at uddanne politistyrken på området menneskerettigheder, hvilket bør hilses velkommen, da der i de seneste måneder er rejst en del klager om utilstedelig politiadfærd. Alle disse skridt er blevet taget i samarbejde med EU/internationale støttemekanismer i Albanien.

Det ser ud til, at de strukturelle ændringer med henblik på gennemførelse af loven om statspolitiet er ved at blive gennemført. De vigtigste aktioner vedrører styrkelse af den civile kontrol med politiet, bestræbelser på at begrænse den politiske indflydelse og oprettelse af specielle strukturer til løsning af sikkerhedsspørgsmål, navnlig organiseret kriminalitet. Uddannelsesaktiviteterne fortsætter, men der bør lægges mere vægt på "uddannelse af undervisere", specialuddannelse og uddannelse af højtstående politiembedsmænd. Der gøres i øjeblikket en indsats for at forbedre politiets adfærd og image og for at bekæmpe korrupsion i politiets rækker, men indsatsen bør øges. Der er taget indledende skridt til at forbedre koordineringen mellem lovindhævelsesorganerne (politi, efterretningstjenester, retsvæsenet), men der er behov for en yderligere indsats.

3.6.2 Asyl, migration, kontrol ved de ydre grænser, visaspørgsmål

Albanien vil skulle oprette rammer for samarbejdet, herunder på regionalt plan, inden for asyl (lovgivning, procedurespørgsmål), migration (legal/illegal), kontrol ved de ydre grænser og visaspørgsmål. Et centralt element i samarbejdet på området bekæmpelse og begrænsning af illegal indvandring vil være indførelse af bestemmelser om tilbagetagelse.

Den albanske rammelovgivning på områderne asyl og migration er ret detaljeret og opfylder internationalt anerkendte standarder. På andre områder er de relevante bestemmelser i disse love imidlertid endnu ikke gennemført. I august 2000 traf ministerrådet beslutning om, at der skulle oprettes modtagelsescentre for tilbageholdte udlændinge, men der foreligger ikke nærmere oplysninger om disse centre og deres funktion. Udviklingen af de asyl- og migrationsstrukturer, der er nødvendige for, at man kan beskæftige sig ordentligt med asyl- og migrationspørgsmål, går langsomt, selv om der nu kan observeres visse forberedende skridt. Der oprettes i samarbejde med UNHCR forskellige team med det formål at udvikle et koncept. Som en midlertidig foranstaltning forud for oprettelsen af et fuldt udviklet asylsystem, udstedte det albanske ministerium for offentlig orden i februar 2001 en bekendtgørelse om, at der systematisk skal gennemføres interview for at fastslå, hvorvidt pågrebne personer er økonomiske flygtninge, flygtninge med behov for beskyttelse eller indsmuglede personer. Gennemførelsen af denne bekendtgørelse har dog til dato været begrænset (kun 17 personer blev interviewet mellem 15. februar og 26. april).

Albanien har indgået tilbagetagelsesaftaler med Italien og Schweiz. En bilateral tilbagetagelsesaftale, der ikke omfatter statsborgere fra tredjelande, blev underskrevet med Belgien i april 2001. Der findes også en tilbagetagelsesordning med Grækenland, som dog ikke er baseret på en formel tilbagetagelsesaftale, men blot på en tilbagetagelsesklausul i en politisamarbejdsaftale mellem Albanien og Grækenland. Generelt yder de nuværende og planlagte tilbagetagelsesaftaler passende garantier for asylsøgere og flygtninge i overensstemmelse med bestemmelserne i Genève-konventionen fra 1951. Der er dog bekymring over, hvorvidt Albanien har finansiell kapacitet til at gennemføre disse aftaler korrekt.

Grænseforvaltningen og –kontrollen skal stadig forbedres væsentligt, navnlig i den nordlige del af landet. Ud over en fortsat indsats for at forbedre grænseovergangene er det nødvendigt at udvikle strategier for kontrol med Albaniens søgrænser og grønne grænser. Risikoanalyserne og efterretningerne er fortsat utilstrækkelige, hvilket fremmer illegal handel og smugling. Der bør udformes en integreret grænseforvaltningsstrategi, der tager hensyn til behovet for bedre at koordinere de aktioner, som de forskellige lovindhævelsesorganer, der arbejder ved grænserne, udfører, og behovet for at finde den rette balance mellem effektiv kontrol og lettelse af grænseprocedurerne.

I den nuværende albanske visaordning fastlægges det, for hvilke lande der ikke kræves visa ved ankomst til Albanien, og for hvilke der kræves visa. Blandt de lande, for hvilke der kræves visa, skelnes der mellem lande, for hvilke der kan opnås visa ved ankomsten til Albanien (landegrænser, havne og lufthavne), og lande, for hvilke visa kun kan opnås via de albanske konsulater i udlandet. Der er behov for tekniske redskaber, der gør det muligt at gennemføre et visasystem svarende til de systemer, der findes i Fællesskabet. Albanien har 33 konsulater i udlandet, der udsteder indrejsevisa. Konsulatet indberetter oplysninger om de visa, der er udstedt til udenrigsministeriet, som dernæst informerer grænsemyndighederne. Der findes dog ikke noget edb-net, så et sådant må udvikles gradvist.

3.6.3 Bekæmpelse af hvidvaskning af penge

Albanien vil skulle fastlægge rammer for samarbejde, der sigter mod at forhindre, at dets finansielle systemer anvendes til hvidvaskning af udbytte fra strafbare forhold. Samarbejdet på dette område vil omfatte administrativ og teknisk bistand, der sigter mod at fastlægge passende standarder for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, der svarer til de standarder, som er vedtaget af Fællesskabet og andre internationale organer på dette område, navnlig den finansielle task-force vedrørende hvidvaskning af penge.

Albanien har underskrevet den europæiske konvention om hæleri og efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbytte fra strafbart forhold og har for nylig udarbejdet en grundlæggende lovgivning om forebyggelse af hvidvaskning af penge (trådte i kraft d. 6. december 2000). Den afledte ret til fuldstændig gennemførelse af denne lov er nu ved at blive udarbejdet, og der er ved at blive oprettet en koordineringsstruktur i finansministeriet. Finanspolitiet vil, når det bliver fuldt operationelt, få ansvaret for gennemførelse af lovgivningen om hvidvaskning af penge.

Selv om det ikke er muligt at oprette anonyme konti i Albanien, og selv om den albanske lovgivning indeholder bestemmelser om kontrol med store eller mistænkelige finansielle transaktioner, er Albanien endnu ikke i stand til at bekæmpe hvidvaskning af penge effektivt. Strukturerne skal konsolideres, og koordineringen mellem de forskellige lovindhævelsesorganer, den finansielle sektor og retsvæsenet, skal forbedres væsentligt. Det er i denne forbindelse værd at nævne, at ingen personer anklaget for hvidvaskning af penge i Albanien endnu er blevet dømt.

3.6.4 Forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet og andre ulovlige aktiviteter. Bekæmpelse af illegal handel og ulovlige stoffer

Albanien vil skulle udvikle rammer for samarbejde, der sigter mod at bekæmpe og forhindre kriminelle og illegale aktiviteter, navnlig organiseret kriminalitet. Albanien vil navnlig skulle lægge vægt på spørgsmål såsom ulovlig handel med mennesker, illegale økonomiske aktiviteter (f.eks. korrupsion og illegale transaktioner, der involverer varer såsom industriaffald, radioaktivt materiale og forfalskede produkter), ulovlig våbenhandel og

terrorisme. Albanien vil ligeledes skulle tage de nødvendige skridt til at udvikle kapacitet til at klare de sundhedsmæssige og sociale følger af de forskellige former for stofmisbrug, til at forebygge utilsigtet anvendelse af kemiske prækursorer og til at indføre og/eller styrke strukturerne til bekæmpelse af illegal narkotikahandel.

Albanien har gjort visse fremskridt med hensyn til at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, men indsatsen bør styrkes fremover. Albanien har underskrevet en lang række internationale konventioner, ændret straffeloven og indført en ny lovgivning, der har til formål at bekæmpe organiseret kriminalitet og dens vigtigste aktiviteter. Set fra et organisatorisk synspunkt er der blevet oprettet nye strukturer (dvs. specialenheder inden for våbensmugling, narkotikasmugling og ulovlig handel med mennesker og en specialenhed omfattende politi, anklagere og dommere med et specifikt mandat til at bekæmpe organiseret kriminalitet), men deres operative kapacitet er fortsat tvivlsom på nuværende tidspunkt, fordi de først er oprettet for nylig, og fordi der mangler tilstrækkelige menneskelige og tekniske ressourcer.

Der er gjort en indsats for at bekæmpe ulovlig handel med mennesker, herunder særlige razziaer mod menneskehandlerne, men der er behov for en endnu større indsats på dette vigtige område. Der er et presserende behov for, at de albanske myndigheder udtaler sig politisk om de forpligtelser, man har påtaget sig inden for rammerne af stabilitetspagtens taskforce til bekæmpelse af ulovlig handel, og håndhæver og gennemfører den eksisterende lovgivning om ulovlig handel med mennesker. Der bør lægges vægt på en klar skelnen mellem ofre og menneskehandlere, på en øget indsats for at retsforfølge menneskehandlere og organiseret kriminalitet, på at omlægge ressourcerne til støtte for ofre, på at sikre beskyttelsen af ofre og potentielle vidner, på at træffe radikale foranstaltninger mod medlemmer af politistyrken, der deltager i ulovlig handel, og på at styrke grænseforvaltningen (grænseovergange, søgrænser/grønne grænser), navnlig i velkendte problemområder. Det internationale samarbejde bør ligeledes intensiveres.

Albanien er hovedsageligt et transitland for ulovlige stoffer. Det skønnes, at en betydelig andel af den heroin, der når Europa, fragtes igennem Albanien. I henhold til de albanske statistikker blev der opdaget 547 tilfælde af narkotikasmugling i 2000, 641 personer blev anklaget og en betydelig mængde narkotika beslaglagt. Der står dog stadig meget tilbage at gøre, navnlig via en styrkelse af grænsekontrollen, herunder af søgrænser og grønne grænser, bedre koordinering mellem de organer, der håndhæver loven, og øget internationalt samarbejde i stil med det nuværende italiensk-albanske samarbejde på narkotikabekæmpelsesområdet.

3.6.5 Indsamling og destruktion af håndvåben

Indsamlingen og destruktionen af håndvåben sker løbende, men det går langsomt. Våbenindsamlingen blev optrappet i 2000 (op mod 20 000 håndvåben blev indsamlet) samtidig med, at der blev vedtaget en lov om illegale våben i september 2000. Myndighederne har dog kun gjort en begrænset indsats i de mest problematiske områder såsom Fier, Berat, Korça, Shkoder og Kukës.

Der er for nylig blevet iværksat aktioner på områderne samarbejde mellem politiet og de lokale repræsentanter og offentlig årvågenhed. De første resultater oplyses at være positive, men det er dog nok endnu for tidligt til, at man kan vurdere disse initiativers succes ordentligt.

{ Indsamlingen af våben går langsomt, og destruktionen af våbnene er uklar. Nogle våben er helt klart blevet destrueret med bistand fra det internationale samfund (omkring 100 000 ud af

et anslået antal på 600 000), men der er ikke blevet gennemført nogen systematisk destruktion af de indsamlede våben. Politiet/hæren opbevarer nogle af de indsamlede våben. På den anden side erklærer de albanske myndigheder, at man ikke har observeret nogen større våbensmuglinger eller våbensalg i landet.

Ammunition i en dårlig forfatning er et problem i Albanien. Der er blevet gennemført nogle feasibilityundersøgelser med støtte fra det internationale samfund, men der er indtil videre ikke blevet truffet nogen konkrete foranstaltninger for at løse dette spørgsmål ordentligt.

3.7 Samarbejdspolitikker:

En fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale ville indebære et tæt samarbejde på en lang række politiske områder, så der kan ydes vejledning om EU's politikker og bistand med det formål at fremme den økonomiske og sociale udvikling i Albanien. Denne proces ville ikke være begrænset til bilateralt samarbejde mellem EU og Albanien, men ville også kunne finde sted inden for regionale rammer, dvs. at der ville blive lagt særlig vægt på foranstaltninger, der kunne fremme samarbejde mellem Albanien og dets naboer for dermed at bidrage til regional stabilitet.

3.7.1 Økonomisk, monetært og statistisk samarbejde

Albanien vil skulle tage skridt til at lette reformer og økonomisk integration i europæiske strukturer ved at forbedre udformningen og anvendelsen af de markedsøkonomiske politikker. Landet vil skulle forbedre sin kapacitet til at levere information om makroøkonomiske resultater og prognoser, til at formulere en økonomisk politik og til at udvikle de instrumenter, der er nødvendige for, at denne politik kan gennemføres. Det vil ligeledes ved udformningen af politikker skulle tage behørigt hensyn til EU's økonomiske og monetære union. Albanien vil skulle udvikle et effektivt og bæredygtigt statistisk system, der kan levere rettidige, pålidelige, objektive og nøjagtige data til brug ved planlægning og overvågning af omstillings- og reformprocessen.

Albanien har gjort fremskridt med fastlæggelsen af økonomiske politikker. Strategien for vækst og nedbringelse af fattigdom og udgiftsrammerne på mellemlang sigt 2001-2003 viser, at Albaniens kapacitet på dette område bliver bedre. Nogle af de økonomiske indikatorer er dog stadig ikke tilstrækkeligt nøjagtige. Dette skyldes navnlig den grå økonomis store betydning i landet og behovet for en yderligere forbedring af de albanske statistikker. Selv om det albanske statistiske kontor (INSTAT) allerede deltager i EUROSTAT's foranstaltninger for at harmonisere de europæiske statistikker, er der stadig behov for forbedringer, før landet opfylder EU's standarder. Det bør navnlig i) vedtage passende rammelovgivning, ii) forbedre metoderne til beregning af de makroøkonomiske aggregater, iii) oprette et passende virksomhedsregister og iv) fuldføre befolkningstællingen. INSTAT bør ligeledes udvikle uddannelsesmetoderne og fortsat forbedre sit udstyr.

Samarbejdet på dette område bør hovedsageligt sigte mod oprettelse af en mere effektiv statistisk tjeneste i Albanien, der er baseret på passende institutionelle rammer, og som anvender europæiske standarder og klassifikationer og er i stand til at forsyne både den offentlige og den private sektor med nøjagtige socioøkonomiske data. Der bør ligeledes udvikles metoder til håndtering af den betydelige grå økonomi.

3.7.2 Fremme og beskyttelse af investeringer, industrielt samarbejde, små og mellemstore virksomheder (SMV'er), turisme

Albanien vil skulle sigte mod at skabe et klima, der er favorabelt for private investeringer, såvel indenlandske som udenlandske, for at fremme økonomisk og industriel genopblomstring. Man vil navnlig skulle sigte mod at fastlægge en rammelovgivning, der fremmer investeringer, gennemførelse af passende ordninger for overførsel af kapital og fremme af investeringsmuligheder. På områderne industrielt samarbejde, små og mellemstore virksomheder og turisme bør Albanien udvikle politikker, der sigter mod at fremme moderniseringen og omstruktureringen af industrien, styrke SMV-sektoren og udvikle turismen.

Investeringerne i Albanien er fortsat begrænsede. Beskyttelse af investeringer indgår i den albanske lovgivning, men gennemførelse af denne lovgivning kan ikke garanteres. For at tiltrække yderligere investeringer bør de albanske myndigheder gribe ind samtidigt på tre fronter: i) gennemføre konkrete aktioner for at forbedre virksomhedsklimaet, herunder sikkerheds- og beskyttelsesaspekter, ii) udvikle en aktiv investeringsfremmende strategi og iii) gennemføre en strategisk og gradvis forbedring af infrastrukturer.

Den sekundære sektor i Albanien er svag. Det industrielle samarbejde vil kunne yde et vigtigt bidrag til gennemførelse af omstruktureringen af strategisk vigtige virksomheder og til udvikling af det nationale, industrielle grundlag.

Næsten alle virksomheder i Albanien kan betragtes som små og mellemstore virksomheder. Kun 0,2% af virksomhederne har over 100 ansatte. På grund af den rolle, som SMV'er spiller i den albanske økonomi, er samarbejde på dette område vigtigt, navnlig via en styrkelse af det nødvendige institutionelle klima, oprettelse af forudsigelige juridiske og fiskale rammer, forbedring af kreditsystemerne for SMV'er og støtte til SMV'er i de mest ugunstigt stillede områder af landet.

Turismen har potentiale til at blive en vigtig sektor i forbindelse med den økonomiske udvikling på mellemlang sigt i Albanien. Samarbejde på dette område vil kunne bidrage til en udvikling af politikken.

3.7.3 Landbrug og den agroindustrielle sektor

Albanien vil skulle sigte mod at modernisere og omstrukturere landbruget og den agroindustrielle sektor. Samarbejdet kan navnlig omfatte i) udvikling af private landbrug og distributionskanaler, oplagrings- og markedsføringsmetoder, ii) modernisering af infrastrukturen i landområderne (transport, vandforsyning, telekommunikation), iii) forbedring af produktiviteten og kvaliteten ved hjælp af passende metoder og produkter, iv) uddannelse i og overvågning af anvendelse af metoder til forureningsbekæmpelse i forbindelse med tilførsler, v) udvikling og modernisering af forarbejdningsvirksomheder og deres markedsføringsmetoder, fremme af industrielt samarbejde inden for landbruget og udveksling af knowhow og vi) udvikling af samarbejde om dyre- og plantesundhed i form af bistand til uddannelse og tilrettelæggelse af kontrol med henblik på en gradvis harmonisering med fællesskabsstandarderne.

Landbruget er fortsat den vigtigste økonomiske sektor i Albanien og tegner sig for lidt over 50% af Albanien's samlede BNP. Over 50% af befolkningen lever i landområder, og landbruget er en stor kilde til beskæftigelse. Selv om der kan konstateres visse forbedringer, har de ikke været tilstrækkelige til at ændre på landbrugssituationen i Albanien: -

produktionssystemerne er fortsat primitive, udbyttet er lavt, mange landbrug er for små til at være levedygtige, den fysiske infrastruktur er dårlig, og den private sektors aktivitet har endnu ikke kunnet udfylde det tomrum, som de tidligere statslige forarbejdnings- og markedsføringskontorer har efterladt. For at forbedre landbrugenes indtægter, øge landbrugseksporten og sikre en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne bør Albanien fuldføre landbrugsreformen (herunder fremskynde registreringen af jord), øge landbrugsproduktionen via indførelse af ny teknologi, forbedre de fytosanitære og veterinære tjenester, øge kvalitetskontrollen og fødevarerikkerhedsbestemmelserne, øge markedsføringskapaciteten og renovere og forbedre kunstvandingsystemerne.

Samarbejdet og bistanden på dette område har allerede været betydelig, navnlig hvad angår udviklingen af matrikelbogen og udarbejdelsen af kort over alle albanske distrikter, støtte til forbedring af veterinærsystemet og fremme af fiskeriet. Der er stadig behov for et større samarbejde for at hjælpe Albanien til at løse ovenstående spørgsmål og gradvist tilnærme dets strukturer og lovgivning til EU's strukturer og lovgivning.

3.7.4 Told og beskatning

Told

På toldområdet vil Albanien skulle tage skridt til at gennemføre en yderligere tilnærmelse til EU's regelværk og til at sikre gennemførelse af de liberaliseringsforanstaltninger, som en stabiliserings- og associeringsaftale vil resultere i. Albanien vil navnlig skulle udvikle en effektiv toldforvaltning, herunder undersøgelsesmetoder, oprette en passende grænseoverskridende infrastruktur, udvikle forbindelser mellem Fællesskabets og Albanien's transitsystemer, sikre en passende indtægtsopkrævning, forenkle tilsyn og formaliteter med hensyn til transport af varer og indføre moderne toldinformationssystemer.

EU's støtte på dette område har vist sig at være effektiv. En toldlovgivning, der er i overensstemmelse med EU's standarder, er blevet godkendt, og den nye toldlov, der trådte i kraft i maj 1999, gennemføres i øjeblikket i Albanien. Der er blevet oprettet en toldhåndhævelsesafdeling, der omfatter en enhed til bekæmpelse af smugling, en efterretningsenhed og en undersøgelsesenhed, som er begyndt at kunne fremvise følelige resultater. Takket være en mere effektiv forvaltning af det albanske toldvæsen er den samlede toldopkrævning vokset (fra 84 mio. EUR i 1999 til 99 mio. EUR i 2000) til trods for den gradvise nedsættelse af tolsatserne. De menneskelige ressourcer og ansættelsesprocessen er med held blevet ajourført og bør betragtes som en mulig referenceramme for den generelle styrkelse af den offentlige forvaltning i Albanien. Vurdering af resultaterne og øget vægt på bekæmpelse af korruption kombineret med indførelse af passende finansielle incitament har været vigtige faktorer. Toldkontrollen og bekæmpelsen af smugling er blevet forbedret, men der er behov for en yderligere indsats. Der er taget skridt til en forbedring af IT, selv om processen langt fra er fuldført. Der gennemføres uddannelsesforanstaltninger. Der gennemføres toldsamarbejde med tredjelande (navnlig nabolandene), og Albanien arbejder på at tiltræde flere internationale konventioner på toldområdet (Nairobi, Kyoto). To toldlaboratorier er operationelle, og et tredje er under opførelse.

Fremskridtene på toldområdet kan betragtes som en succeshistorie, men der vil være behov for fortsatte fremskridt for, at Albanien kan opfylde EU's standarder på dette område. Navnlig den lovgivningsmæssige tilnærmelse skal fuldføres, grænseprocedurerne skal forbedres, infrastrukturerne skal udvikles yderligere, indførelsen af computere skal fortsættes.

Beskatning

Samarbejdet mellem EU og Albanien på dette område bør bidrage til fuldførelsen af reformen af det albanske skattesystem og omstruktureringen af dets skatteforvaltning for at sikre en effektiv skatteopkrævning. Bekæmpelsen af skattesvig i Albanien bør fortsat have høj prioritet.

Der er også gjort fremskridt på skatteområdet, selv om der stadig er plads til mange forbedringer. Skatteopkrævningen er vokset (stigning på omkring 26% i 2000 sammenlignet med 1999). I slutningen af 2000 beløb skatteindtægterne sig til 15,3% af det albanske BNP. I 2001 forventes denne andel af være på 15,6%. Momsen udgjorde 31,6% af de samlede budgetindtægter i 2000 og forventes at nå op på 32,4% i 2001. Der er ligeledes gjort en indsats for at styrke det albanske skattevæsens administrative kapacitet, navnlig for så vidt angår uddannelse og indførelse af edb (8 store lokale kontorer, herunder Tirana, er blevet udstyret med edb), men der er behov for en yderligere indsats.

Til trods for enkelte positive tegn på det seneste (f.eks. en stigning i antallet af registrerede aktiviteter, 42 000 skatteydere registreret i 2000) skal Albanien videreføre sine bestræbelser på at bekæmpe landets enorme grå økonomi, der er en alvorlig trussel mod en bæredygtig udvikling. Skatteunddragelsen er endvidere fortsat meget stor. Kontrollen med registrerede virksomheder bør styrkes, da skattesvig stadig er udbredt. De albanske myndigheders intentioner om at beskatte landbrugsaktiviteter (landbruget udgør over 50% af Albanien BNP) er velkomne, da dette vil bidrage til fiskal bæredygtighed. Der er underskrevet en række internationale traktater med tredjelande om at undgå dobbeltbeskatning og forhindre skatteflugt.

Til trods for de seneste fremskridt bør den generelle skatteforvaltning (herunder lokale skattekontorer) ajourføres. Bedre uddannelse af skatteinspektører og yderligere udvikling af IT-systemer er fortsat vigtigt. Fremskridt på dette område er af stor betydning, da de vil bidrage til at konsolidere landets fiskale situation, hvilket igen vil hjælpe Albanien til at opfylde en række kontraktlige forpligtelser i en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale.

3.7.5 Beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik, uddannelse og erhvervsuddannelse, forskning og teknologisk udvikling (FTU)

Beskæftigelse og arbejdsmarkeds- og socialpolitik

Samarbejdet på dette område bør sigte mod at bistå Albanien med reformen af dets beskæftigelsespolitik, idet der navnlig fokuseres på ajourføring af jobsøgning og karriererådgivning, fremme af lokal udvikling og udvikling af støtteforanstaltninger såsom en fungerende social dialog på alle planer og en arbejdsmarkedslov, der kan bidrage til den industrielle omstrukturering. For så vidt angår socialsikring vil Albanien skulle tilnærme sine socialsikringsystemer til den økonomiske situation, der er under udvikling, og til de nye sociale krav.

Med en befolkning, der anslås til 3,0-3,4 mio. (en ny folketælling er for nylig blevet gennemført, og resultaterne vil inden længe blive stillet til rådighed), og et BNP pr. indbygger på 1 340 EUR er Albanien et af de fattigste lande i Europa. En femtedel af befolkningen lever for under 1,2 EUR/dag. Fattigdommen er udbredt i den nordlige del og i landområderne, og 90% af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen. Arbejdsløsheden er høj både i byerne og i landområderne, men de officielle arbejdsløshedstal (tæt på 20%) undervurderer i vidt omfang de reelle tal. De omfatter kun personer, der er registreret på en arbejdsformidling, og da arbejdsløshedsunderstøttelsen er underlagt strenge begrænsninger, er motivationen til at

lade sig registrere ikke stor. Begrænsningerne af understøttelsen afspejles i statens udgifter til arbejdsløshed, der er faldet stødt i de seneste 10 år. Socialsikringsydelse til familier i nød er steget lidt, men de er helt klart faldet i faste priser. Generelt har faldet i sociale overførselsindkomster været markant siden 1995, hvilket indikerer, at de fattiges sociale velfærd er blevet forringet.

Den albanske regering er ved at lægge sidste hånd på en strategi for vækst og nedbringelse af fattigdom, der sigter mod at konsolidere den økonomiske vækst og løse fattigdomsspørgsmålet. Når man ser på den nuværende situation vil det tage nogen tid, før Albanien vil være i stand til at rette op på situationen og forbedre den generelle socioøkonomiske situation. Samarbejde inden for rammerne af en stabiliserings- og associeringsaftale kunne medføre ekspertbistand for at hjælpe Albanien til at udvikle passende socialsikringsystemer og beskæftigelsespolitikker.

Uddannelse og erhvervsuddannelse, FTU

Samarbejde inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og FTU vil kunne hjælpe Albanien til at forbedre den almene uddannelse, de videregående uddannelser og erhvervsuddannelserne og til at fremme ungdomssamarbejde. Det vil også kunne tilskynde til udvikling af et klima, der er befordrende for forskningen i Albanien, navnlig via fælles FTU-ventures og overførsel af teknologi og knowhow.

En stor del af den albanske befolkning kunne læse og skrive, da omstillingsprocessen blev indledt, men uddannelsen var af en dårlig kvalitet, og situationen er siden blevet forværret. Udgifterne til uddannelse som en del af BNP er faldet. Såvel lærernes løn som deres motivation er lav. Infrastrukturer og undervisningsfaciliteter er dårlige, og antallet af drop-outs er stigende. Erhvervsuddannelsen og læreruddannelsen er ligeledes blevet forringet. FTU-aktiviteterne i Albanien er meget begrænsede, hovedsageligt på grund af manglen på passende forskningsinfrastrukturer og utilstrækkelige finansielle ressourcer.

Albaniens videregående uddannelsessystem står over for store udfordringer. Disse omfatter omstrukturering af uddannelser og læseplaner, styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioners strategiske forvaltningskapacitet samt reform af ledelse, forvaltning og finansiering.

Albanien deltager i Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstituts aktiviteter og i det femte rammeprogram for FTU. Det modtager ligeledes støtte fra EU via TEMPUS-programmet til reform af de videregående uddannelser. En fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale kunne sigte mod at udbygge samarbejdet på disse områder.

3.7.6 Kultur, det audiovisuelle område, telekommunikation og posttjenester, informationssamfundet

Det kulturelle og audiovisuelle område

En stabiliserings- og associeringsaftale vil kunne fremme kulturelt samarbejde, navnlig med EU's medlemsstater og med nabolandene med det generelle mål at øge den gensidige forståelse mellem enkeltpersoner, samfund og befolkninger. På det audiovisuelle område vil Albanien skulle tage alle de nødvendige skridt til at fremme den europæiske audiovisuelle industri og tilskynde til samproduktion inden for film og fjernsyn. Det vil også gradvist skulle tilnærme sine politikker og sin lovgivning til EU's politikker og lovgivning, herunder på

områder i tilknytning til grænseoverskridende udsendelser og erhvervelse af intellektuelle ejendomsrettigheder til programmer og udsendelser via satellit eller kabel.

Albanien skal styrke de regulerende organer på det audiovisuelle område og frem for alt tage de nødvendige skridt til at tilslutte sig Europarådets konvention om grænseoverskridende fjernsyn og gradvist tilnærme sin lovgivning til EU's regelværk på dette område, navnlig til direktivet om "fjernsyn uden grænser". Samarbejdet mellem EU og Albanien kunne fokusere på dette område.

Telekommunikation og posttjenester, informationssamfundet

Samarbejdet under en stabiliserings- og associeringsaftale vil kunne udnyttes til at udvide og styrke samarbejdet inden for telekommunikation og posttjenester og til at gennemføre en gradvis tilnærmelse til regelværket. Dette vil navnlig indebære i) udvikling af de juridiske og lovgivningsmæssige aspekter af telekommunikation og posttjenester, ii) en gradvis liberalisering af sektoren, iii) fremme af et investeringsvenligt klima med henblik på modernisering af Albaniens telekommunikationsnetværk og integration af dette i europæiske og internationale netværk, iv) institutionelle reformer, der passer til et liberaliseret klima og v) fremme af europæiske standarder og lovgivningstiltag. Albanien bør ligeledes sigte mod en gradvis udvikling af informationssamfundet, herunder samarbejde på området elektroniske kommunikationsinfrastrukturer.

Albanien har det dårligst udviklede telekommunikationsnetværk i Europa med kun 3,65 faste linjer pr. 100 indbyggere og under 1 mobilabonnet pr. 100 indbyggere. Det lave BNP pr. indbygger forklarer kun til dels dette problem, og hovedårsagen skal findes i utilstrækkelige investeringer over en periode på mange år.

Den seneste udvikling i regeringens politik har været positiv. Albanien har tilsluttet sig WTO og har forpligtet sig til at liberalisere sektoren inden den 1.1.2003. Regeringen har ligeledes indført konkurrence inden for mobilsektoren og bestræber sig på at privatisere etablerede fastnetoperatører som et første skridt i retning af at indføre konkurrence. Fastlæggelse af en retfærdig og gennemskuelig rammelovgivning, der anvendes effektivt, og etablering af et attraktivt virksomhedsklima vil fremme den meget nødvendige udvidelse og modernisering af nettene samt indførelsen af nye tjenester.

Posttjenesterne kan ligeledes forbedres betydeligt.

Samarbejdet mellem Fællesskabet og Albanien på dette område kunne fokusere på en gradvis tilnærmelse af den albanske lovgivning til regelværket, herunder støtte til oprettelse af de uafhængige regulerende organer for telekommunikation og posttjenester, der er nødvendige.

3.7.7 Transport

På transportområdet vil samarbejdet kunne bidrage til omstrukturering og modernisering af det albanske transportsystem og forbedring af den tilknyttede infrastruktur, forbedring af den frie bevægelighed for passagerer og varer, fastlæggelse af standarder svarende til dem, der er gældende i Fællesskabet, tilnærmelse af den albanske transportlovgivning til EU's lovgivning og gradvis åbning af gensidig adgang til EU's og Albaniens transportmarkeder og -faciliteter.

Til trods for visse begrænsede fremskridt er de albanske transportinfrastrukturer fortsat dårlige. Der vil være behov for store investeringer til forbedring af de albanske infrastrukturer, så de når op på et niveau svarende til infrastrukturene i EU (dvs. veje,

jernbaner, havne (Durrës, Vlora) og Tirana internationale lufthavn). Albanien skal udarbejde en langsigtet investeringsplan, så man kan gennemføre udviklingen af transportinfrastrukturen på en ordentlig måde. I de kommende år skal Albanien mobilisere betydelige finansielle ressourcer til dette område, og man vil ikke kunne forvente, at størstedelen af udgifterne vil blive dækket af bistand fra donorlande.

Det arbejde, der indtil nu er udført på transportinfrastrukturområdet, har været meget forsinket, navnlig på grund af problemerne med ekspropriering af den ejendom, der er brug for til udvikling af veje, fraværet af en passende langsigtet transportstrategi og den manglende byplanlægning. Koordineringen mellem de forskellige aktører, der er involveret i gennemførelsen af transportinfrastrukturprojekter, har ligeledes til tider været mangelfuld.

Den albanske lovgivning på transportområdet skal tages op til fornyet behandling for at sikre en gradvis tilnærmelse til EU-lovgivningen.

Den gradvise tilpasning af den albanske transportlovgivning, udformningen af EU-kompatible transportpolitikker og –statistikker samt forbedringen af de albanske infrastrukturer, der er forbundet til nabolandene inden for alle transportformer, vil kunne indgå i samarbejdet mellem EU og Albanien inden for denne sektor.

3.7.8 Energi, herunder nuklear sikkerhed

Samarbejdet mellem Albanien og Fællesskabet på energiområdet vil skulle tage hensyn til de markedsøkonomiske principper og til traktaten om det europæiske energicharter. Den albanske energipolitik vil skulle udvikles med henblik på en gradvis integration i EU's politikker og net. Samarbejdet kunne navnlig fokusere på udformning og planlægning af energipolitikken, modernisering af infrastruktur, forbedring og diversificering af forsyningen, udvikling af energiresourcer og vedvarende energi samt fremme af energibesparelser og energieffektivitet. Hvor det er relevant, vil samarbejdet inden for nuklear sikkerhed ligeledes kunne fokusere på ajourføring af relevante love og forskrifter, på strålingsbeskyttelse, herunder overvågning af baggrundsstråling, og på radioaktivt affald, herunder affald fra uranminer, forvaltning.

Energisektoren i Albanien er fortsat svag. Der er en voksende kløft mellem udbud og efterspørgsel (i de seneste 10 år er efterspørgslen vokset med 70%). Der har manglet strategiske planlægnings- og diversificeringspolitikker og til trods for, at der findes en toårig omstruktureringsplan for elsektoren, som de alvorlige problemer sidste vinter gav anledning til, har man endnu ikke vedtaget en overordnet, langsigtet energistrategi.

Albanien er blevet nettoimportør af elektricitet, hvilket påvirker handelsbalancen i alvorlig grad. Den albanske elsektor skal færdiggøre en omfattende omstrukturering, som kun lige er påbegyndt med støtte fra det italienske selskab ENEL. Elforsyningen er alt for afhængig af nedbøren (det meste af den elektricitet, der produceres i landet er frembragt ved vandkraft). Næsten alle kraftvarmeverker har indstillet deres aktiviteter, og der er ikke opført nogen nye energiproduktionsanlæg siden 1986. Energiforsyningslinjerne til nabolandene kan ikke klare den nuværende efterspørgsel efter elimport og –distribution, og de tekniske tab er stadig enorme.

Oliesektoren skal ligeledes omstruktureres, så den kan klare den øgede efterspørgsel, navnlig skal Ballsh-raffinaderiet genopbygges. Anvendelse af flydende gas (LPG) som alternativ til elopvarmning om vinteren bør fortsat fremmes via fiskale foranstaltninger og andre foranstaltninger. Opførelse af lagerkapacitet i Albanien ville hjælpe ved at gøre priserne på

flydende gas mere konkurrencedygtige. Albanien er det eneste land i Europa, der ikke er tilsluttet naturgasnettet, så mulighederne herfor bør ligeledes undersøges.

Albanien har allerede taget skridt til at tilpasse sin energisektor til de fremtidige EU-krav: der er blevet oprettet en energitilsynsmyndighed, som ser ud til at være operationel, og som griber direkte ind på områder såsom energipriser. Behovet for at adskille energifrembringelse, -transmission og -distribution er velkendt, og der udarbejdes planer for, hvordan denne adskillelse skal ske, og privatiseringen af små elproducenter skal efter planen starte inden længe.

De albanske myndigheder bør fortsat prioritere en omstrukturering af energisektoren. Manglende fremskridt vil indebære en yderligere forringelse af systemet og vil have meget alvorlige følger for landets økonomiske bæredygtighed og vil dermed påvirke gennemførelsen af en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale.

3.7.9 Miljø

Albanien vil inden for rammerne af en stabiliserings- og associeringsaftale kunne udbygge samarbejdet med EU omkring den vigtige opgave at bekæmpe en forringelse af miljøet, navnlig hvad angår vandkvalitet, luftforurening, overvågning af forureningsniveauer, fremme af energieffektivitet og sikkerhed i industrivirksomheder, klassificering og sikker håndtering af kemikalier, byplanlægning, affaldshåndtering og beskyttelse af skove, flora og fauna.

Albanien har fastlagt grundlæggende rammelovgivning for miljøbeskyttelse og vedtaget en national miljøhandlingsplan, der i øjeblikket er ved at blive revideret (en revideret national miljøhandlingsplan forventes at foreligge i efteråret 2001). Der er blevet udviklet en række sektorspecifikke strategier under den nationale miljøhandlingsplan (vand, affald, biodiversitet, skovproduktion). En revideret national miljøhandlingsplan bør sigte mod en gradvis tilnærmelse til Fællesskabets regelværk. Den vigtigste institution med ansvar for miljøpolitikken er det nationale miljøagentur, der koordinerer indsatsen med de relevante institutioner, der deltager i lovgivnings-/gennemførelses-/håndhævelsesprocessen. Agenturet har 70 ansatte og er aktivt, men det har fortsat ikke mange beføjelser til at håndhæve lovgivningen og sikre gennemførelse. Albanien mangler kapacitet til at overvåge og effektivt reagere på miljødata, hvilket er afgørende for en sund beslutningstagning. Overvågnings- og tilsynssystemerne bør strømlines, og straffen for miljøovertrædelser bør sættes op. Endvidere bør loven om miljøbeskyttelse også udvides til at omfatte statslige selskaber (på nuværende tidspunkt er de statslige virksomheder ikke omfattet af denne lov og er derfor ikke erstatningspligtige).

Albanien er i øjeblikket ved at udarbejde et forslag til en ny lov om vurdering af virkninger på miljøet, der skal være i overensstemmelse med EU-lovgivningen. De eksisterende bestemmelser om vurdering af virkninger på miljøet respekteres ikke altid, og de nuværende procedurer åbner ikke mulighed for, at det nationale miljøagentur kan gribe effektivt ind. Albanien forsøger på at oprette en økofond har til dato ikke været succesfulde, men de albanske myndigheder har planer om at indføre grønne afgifter (på CO₂ og affaldsproduktion osv.), der vil kunne bidrage til oprettelsen af finansielle faciliteter til miljøformål. Omkring 20 NGO'er er aktive på miljøområdet, men deres indflydelse på udviklingen og gennemførelsen af miljøpolitikker har været og er fortsat meget begrænset.

Miljøspørgsmål har aldrig stået særlig højt på den politiske dagsorden i Albanien til dels på grund af det civile samfunds ringe miljøbevidsthed i Albanien. Der findes ikke nogen miljøvenlig kultur i landet, hvilket bidrager til en hurtig miljøforringelse, navnlig i

byområder. Det meste faste affald dumpes i floderne. Vandforurening i byområder er udbredt på grund af manglen på spildevandsbehandlingsanlæg, og Albaniens store laguner har store forureningsproblemer. Farlige pesticider er endnu ikke blevet fjernet. Skovarealet er blevet drastisk indskrænket i løbet af de seneste 10 år, og den manglende byplanlægning og kontrol med virksomhederne giver ofte anledning til yderligere miljøproblemer. Ustabil ammunition på militæranlæg udgør ligeledes et alvorligt problem.

Albanien har samarbejdet med nabolandene inden for rammerne af det regionale miljøgenopretningsprogram. Det har underskrevet et aftalememorandum om forskellige miljørelaterede spørgsmål med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og med Montenegro. Der er ligeledes ved at blive udarbejdet et aftalememorandum med Grækenland.

Albanien skal hurtigst muligt øge sine bestræbelser på at udvikle og gennemføre en passende miljøpolitik for at få de voksende miljøproblemer under kontrol. En gradvis integration af miljøhensyn i Albaniens øvrige politikker bør ligeledes prioriteres fremover.

3.8 Økonomisk samarbejde

En stabiliserings- og associeringsaftale med Albanien ville indeholde bestemmelser om fortsat økonomisk støtte fra EU for at hjælpe Albanien med det formål at nå målene i aftalen. Økonomisk samarbejde vil kunne støtte de demokratiske, økonomiske og institutionelle reformer i Albanien i overensstemmelse med stabiliserings- og associeringsprocessen. Støtten vil kunne fokusere på de forskellige områder af tilnærmelse af lovgivningen og af de samarbejdspolitikker, der er omfattet af stabiliserings- og associeringsaftalen. Det vil også være muligt at yde makroøkonomisk støtte i specifikke og behørigt begrundede tilfælde. Albanien bør udvikle sin kapacitet til at koordinere de tilgængelige ressourcer fra EU og andre donorer ordentligt for at sikre, at disse udnyttes optimalt.

Siden 1991 har Albanien modtaget en fællesskabsstøtte på i alt 1 055 mio. EUR. Mellem 1991 og 1993 blev der ydet i alt 318 mio. EUR i form af nød- og fødevarerhjælp (198 mio. via PHARE og 120 mio. EUR via EUGFL). Mellem 1994 og 1996 ydede PHARE 190 mio. EUR i støtte til den økonomiske reform i Albanien. Efter krisen i 1997 har støtten fra EU været koncentreret omkring færre områder, og den har fokuseret på genoprettelse af retsstatsforhold (politi, toldvæsen, retsvæsen, offentlig forvaltning) og på støtte til udvikling af grundlæggende infrastruktur (transport, vandforsyning, udvikling af lokalsamfundene). I 1999 ydede PHARE-programmet specifik budgetstøtte for at lette udgifterne til flygtninge fra Kosovo, og der blev afsat 97 mio. EUR til humanitær støtte via ECHO. CARDS-programmet for 2001 (37,5 mio. EUR) vil fokusere på prioriteter i stabiliserings- og associeringsaftalen såsom: spørgsmål i tilknytning til retlige og indre anliggender, udvikling af lokalsamfundene og opbygning af institutioner.

Resultaterne af EU-støtten har indtil videre været blandede. Albanien har ikke afsat tilstrækkelige ressourcer til gennemførelse, og dette har resulteret i forsinkelser med gennemførelsen, selv om dette ikke har været den eneste faktor. Albanien må beskæftige sig seriøst med dette spørgsmål og gøre en stor indsats for at sikre en mere effektiv udnyttelse af støtten fra donorlandene. Den nuværende koordineringskapacitet er dårlig og alt for afhængig af ekstern støtte. Der fastsættes prioriteter, men der er stadig mulighed for forbedringer. De organer, der har ansvaret for opfølgning og gennemførelse af projekter, bør styrkes betydeligt. Albanien bør i fremtiden integrere EU-støtten fuldt ud i dets EU integrationsstrategi og samarbejde med Kommissionen om at skræddersy støtten under CARDS-programmet til dens prioriteter inden for stabiliserings- og associeringsaftalen.

I betragtning af den nuværende situation bør en stabiliserings- og associeringsaftale indeholde bestemmelser om en rettidig og passende udnyttelse af de finansielle ressourcer fra EU.

3.9 Generel evaluering

Gennemførelsen af en fremtidig stabiliserings- og associeringsaftale vil være en udfordring for Albanien. De basale administrative strukturer er grundlæggende svage og trues af korruption. Hovedårsagen hertil skal findes i de svagheder, der er observeret i en række statslige institutioner (til trods for de fremskridt, der er observeret siden 1999), og i den manglende infrastruktur og det manglende udstyr. En svag offentlig forvaltning og et svagt retsvæsen samt utilstrækkelige tekniske og menneskelige ressourcer risikerer at påvirke Albaniens evne til at gennemføre og håndhæve en eventuel aftale i negativ retning, navnlig en relativt avanceret aftale som stabiliserings- og associeringsaftalen. I hele forhandlings- og overgangsperioderne skal Albanien gøre en fortsat indsats for at styrke sin gennemførelseskapacitet. Der vil også være behov for fortsatte bestræbelser for at sikre, at de centrale områder i aftalen som f.eks. fri bevægelighed for varer, etablering, konkurrence, intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret, offentlige indkøb og retlige og indre anliggender gennemføres ordentligt. EU kan via CARDS-programmet bistå Albanien med denne opgave.